

Un număr vechiu 7 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București, GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel București
 ALEX. CERBAN ALFRED JUVARA IOSEF G. COHEN TR. ALEXANDRESCU EUG. EMMANUEL
 Dr. în Drept din Paris Dr. în Drept din Paris Avocat Post Prim-Președ. Trib. Avocat Dr. în Drept din Paris Avocat
 Profesor Universitar Avocat Avocat

Secretar de Redacție : E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membru corespondent pentru Paris : EDOUARD LEVY, Dr. în Drept, Avocat, Paris

ABONAMENTUL

Un an p. Bănel, Case Comerc. și Autorit. 300 lei
 „ Magistrati și Avocați fără supl. 150 „
 6 luni prețul cel de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Arta, 5 și Rahovei, 5

Lângă Palatul Justiției

— 13/99 —

Anunțăm pentru numărul viitor interesantul articol asupra *Revizuirii Codului Civil*, ce-a binevoit a ne trimite d-l Profesor Nicolae Basilescu. Cu această ocaziune facem apel la d-nii profesori universitari, înalți magistrați și avocați de a-și da părerile asupra importantelor chestiuni în legătură cu unificarea legislațiunii. Coloanele acestei reviste sunt larg deschise tuturor contribuțiilor în acest domeniu.

SUMAR

- Problema judecătorească, de „Curierul Judiciar” ;
- Discursul d-lui Oscan Dobrescu la înmormântarea consilierului Theodor Crivăț ;
JURISPRUDENȚA :
- Curtea de Casație s. I: Luca Zarnara cu Aurelia Xenia (Aplicarea cod. civ. aust. în unele părți din Transilvania. Regimul privat la capacitatea părților de a contracta și cel la care sunt supuse imobilele, deosebite în c. c. austriac de cele din c. c. român. Aplicațiune la capacitatea femeilor măritate. Art. 199 c. civ. rom. și § 34, 958, 876 c. civ. austriac) ;
- Idem : Ministerul Domeniilor cu Smaranda Călinescu (Revizuire. Condițiuni. Cazuri de inadmisibilitate) cu o Notă de d-l E. C. Decusară ;
- Idem : Ministerul Domeniilor cu Maria Kalinachi (Hotărnicie cerută înainte de regulamentul de hotărnicie. Efectele ei la perceperea fructelor. Art. 19 din reg. hotărnicilor) ;
- Casație s. II: Anghelina Măntulescu cu Ministerul Public (Compunerea Curții cu Jurați. Judecătoria asessori, delegați prin tragere la sorți, nu prin simplă delegare a președintelui Trib. Art. 255 pr. pen) ;
- Trib. Argeș s. II: Elena Enculescu cu Pericle Rizu (Efectele netranscrierii actului dotal față de terțul dobânditor al imobilului. Dacă i se poate opune cunoștința sa. Condițiuni. Art. 708—720 Pr. civ. și art. 1223 C. civ.) cu o Notă.
- Trib. Ilfov s. III: Smaranda Grigorescu cu Friderica G. Hagtescu (Dreptul văduvei sărace în averea soțului. Anul de doliu Quantum. Când se preciază ? Art. 684 și 1279 C. civ.) cu o Notă ;
- Trib. Teocuci : Iancu Orenșteiu cu Adția financiară Teocuci : Amendele la convențiunile asupra taxei pe brevet intră în decretule legi de amnistie 1544 și 2009/920 ? Soluție negativă) ;
- Trib. Ilfov s. I comercială : General Dr. Ioan Piteșteanu cu Soc. de asigurare Națională (Plata în fr. aur pentru o rentă viageră dintr-un contract de asigurare. Război. Forță majoră. Convențiune prin care se stipulează plata în lei. Teoria impreviziunii. Dacă se mai poate aplica ? Convenție. Plată. Clauza „după valoarea oculului asupra Parisului”. Chitanță. Inscrisura clauzei „după cursul oficial al loului”. Dacă poate modifica convenția ?
- Judecătoria rurală Tg. Cărcinov-Muscel : Floarea N. N. Cârstea cu Elisabeta și D. A. Popescu. (Competința de a autentifica acte sub legea Jud. de pace din 1896 și din 1907. Art. 124 l. j. o. Timbrul la acțiunile pentru anularea actelor, controversa sub vechea lege a timbrului la Jud. de ocoale. Art. 21 l. timbrului din Mai 1920. Art. 49 leg. timbrului).
- Jurisprudența streină : Utilizarea apei prin canal pentru exploatarea unei industrii. — Informațiuni.

PROBLEMA JUDECĂTOREASCĂ

Interesantul discurs al d-lui Victor Romniceanu, Prim-președinte al Inaltei Curți de Casație, rostit cu ocaziunea deschiderii noului an judecătorec, și pe care l-am publicat în No. 30 din 4 Septembrie a. c. al acestei reviste, a trebuit în mod firesc să ne atragă atențiunea, subiectul discursului atingând unul din punctele înscrise în programul acțiunii noastre: justiția țării trebuie astfel reorganizată ca să îndeplinească în Stat adevăratul său rol constituțional.

D-l Prim-președinte și-a propus într-adevăr să trateze „Despre puterea care are înalta misiune de a distribui justiția și despre recrutarea personalului judecătorec”.

Reținem din expunerea d-lui Prim-președinte ca fapte importante, din cari vom trage anumite consecințe, următoarele :

a) Că d-sa este un partizan hotărât al unei reforme care să tindă la ridicarea Puterii judecătorești la rangul de adevărată putere constituțională ;

b) Că enumerând însușirile pe care trebuie să le întruchuiască magistratul, lasă în mod transparent să se înțeleagă că el nu poate fi astăzi la noi aceea ce trebuie să fie în realitate. Conștiința scrupuloasă, rezervă, modestie, probitate desăvârșită — iată calitățile morale ale magistratului demn de acest nume. Pe lângă aceste calități, se mai cere magistratului să poseadă știința dreptului și să desfașoare o muncă încordată și rodnică. În mod logic d-l Prim-președinte este condus să facă în această privință o aspră critică legii de organizare a Curții de Casație, care dispensează pe membrii săi de a redacta ei însuși deciziunile ce pronunță. Prin această critică Curtea de Casație nu este înfățișată mai mult ca o Casă de retragere, decât ca un laborator de știință, în care se făurește acel important monument juridic, de interpretare a dreptului pozitiv : jurisprudența.

c) Pentru o bună justiție la noi, d-l Prim-președinte mai cere ca magistratul să fie garantat în contra propriilor sale slăbiciuni. Precizându și ideea, d-sa afirmă că independența magistraturii noastre este grav atinsă, prin temerea, de care dau dovadă, și speranța ce nutrește în protecțiunea oamenilor politici ; de aci explicațiunea nivelului scăzut al magistraturii, prin prezența în rândul ei a unor elemente, cărora greșit li s'a incredințat o-noarea de a vorbi în numele dreptății. Aluziunea este directă și privește, probabil, și numirile la Inalta Curte

de Casație, căci știut este că aceste numiri se fac după propunerea Ministrului și pe temeiul unui vot dat de Consiliul de Miniștri. „Ministrul este însă om politic—lămurește d-l Prim-președinte, face parte dintr'un partid politic pe care se sprijină și a cărui emanațiune „este, și oricât de rigid ori inflexibil l'am presupune, „este cu neputință să se sustragă influențelor și solici- „tațiunilor amicilor și partizanilor săi“. . ajungând astfel „să propună și să sprijine pe cei cari i-au fost reco- „manșați, pe cari se poate chiar să nu-i cunoască decât „după aceste recomandățiuni“. După d-l Prim-președinte, aproape întreaga magistratură a țării este aservită par- tidelor politice și suferă tirania și jugul puterii execu- tive, — dovadă numeroasele critici aduse din toate păr- țile Consiliului superior al magistraturei, cari fac ca această instituție să fie „privită cu oarecare neîncre- dere“; că „între altele, contribuie la aceasta și impre- „jurarea că numirile și înaintările ce se fac, sunt ade- „seori știnte și anunțate mai înainte chiar ca Consiliul „să fie convocat și să fi desemnat pe candidați; iar cei „astfel anunțați uneori sunt din acei cari în opinia ge- „nerală sunt cei mai puțin indicați prin reputațiunea și „meritele lor“. Mai departe, punând în lumină cauzele cari fac ca neîncrederea să planeze asupra Consiliului, d-l Prim-președinte observă că glasul Ministrului, membru în Consiliu, este preponderent, de și este unul singur din numărul de 7 membri, pentru că „nimeni „nu poate tăgădui influența și ascendența Ministrului „asupra membrilor Consiliului, și este natural să fie așa. „In adevăr el se prezintă cu prestigiul și autoritatea pe „care i-o dă înalta sa situație, are mai multe mijloace „de investigațiune și informațiune; membrii Consiliului „se poate să nu cunoască îndestul pe candidați și este „dar explicabil să urmeze sugestiunile Ministrului și să „evite astfel dificila situație ca în discuțiunile ce se ur- „mează, Ministrul să fie pus în minoritate“. Psiholog și fin observator, d-l Prim-președinte adaugă că *Ministrul triumfă mai întotdeauna*, pentru că este ușor de înțeles „farmecul pe care-l exercită puterea, speranțele și a- „vantațele ce se pot întrevedea“. Fie care membru al Consiliului așteaptă dela Ministru răsplata condescen- denței ce i-o arată; până astăzi trecerea prin Consiliu a unui magistrat, i-a asigurat totdeauna o înaintare. De la creierea Consiliului superior nu cunoaștem decât o singură excepție, aceia făcută de directorul nostru, d-l N. C. Schina, fost în trei rânduri în Consiliu, ca delegat al Curții de Apel—D-l Prim-președinte încheie obser- vațiunile sale cu privire la numirile în magistratură, zicând: „pentru ca prestigiul justiției să-l putem vedea ridicat cât mai sus și mai aproape de idealul ce-l ur- mărim, ar trebui ca magistratura să fie o carieră către care să fie atrase elementele cele mai demne, respec- tate și instruite“.

Să nu se uite, că toate aceste constatări vin din partea celui mai înalt magistrat al țării, un eminent judecător, al cărui cuvânt trebuie ascultat. El un strigăt de alarmă al unui om de conștiință. Este fără îndoială manifestarea unui suflet onest, amărât de modul cum se recrutează personalul judecătoresc și de unele reco- mandări și numiri, din ultimul timp, în înalta magistra- tură. Aceasta ar fi și explicațiunea schimbării de pro- tocol, pe care d-l Prim-președinte a făcut-o cu prilejul instalării unui membru al Curții, căruia în contra uzului constant nu i-a adresat nici un cuvânt de felicitare la luarea jurământului. Atacul primului magistrat al țării n'a putut omite, între alții, și pe acela care sub ocu- pația germană a avut tristul curaj să înfățișeze publi- camente dușmanului necesitatea suspendării inamovibi- lității magistraturii, și care, în loc de a fi trimis, împreună cu toți ziarisții trădători de Patrie, înaintea

Curții marțiale, a fost instalat,—grație unui Consiliu tero- rizat de perspectiva acelei suspendări,—în unul din foto- liurile cele mai înalte în ierarhia judecătorească! Este un noroc însă că fapte de natura celor săvârșite de acest magistrat, dacă pot fi amnistiate, nu au prescripție!

Criticile pe care d-l Prim-președinte le aduce ac- tualului sistem de organizare judecătorească și filipicele la adresa unor anumiți magistrați, ne oferă exemplul unei adevărate convertiri, când știut este că, emitan- du-se nu de mult timp aceleași idei de directorul a- cestei reviste, d-l Prim-președinte a procedat disciplinar în contra sa,—pentru fapte ce sunt astăzi împărțășite pe dintregul de însuși d-l Prim-președinte.

D-l Schina, ca și d-l Prim-președinte Romniceanu, a văzut răul și jos și sus, și pentru că în cronicar imparțial s'a ocupat mai cu osebire de răul de sus, care este cel mai periculos, și a atras urgia unei ac- țuni disciplinare. Nedreptatea acestei acțiuni o pune în mod strălucit în evidență discursul de acum al d-lui Prim-președinte.

* * *

Am lăsat înadins ca un oare-care timp să treacă de la rostirea discursului, pentru a vedea răsunetul ce era natural să provoace, dată fiind personalitatea autorului său. Reprodus în extenso de *Curierul Judiciar*, abia acum îl vedem publicat, fără comentarii, în penultimul număr din „Ardealul Juridic“ ce apare la Cluj. Presa zilnică ca și opinia publică au trecut însă aproape sub tăcere această importantă cuvântare, senzațională prin ideile ce conține și prin faptele grave ce denunță.

Care să fie explicațiunea acestui adânc mutism?

Atacul adus de d-l Prim-președinte partidelor noastre politice, a trebuit din calcul să lase indiferentă presa înfăudată lor. Ne explicăm dar de ce presa n'a dat de cât un palid rezumat al discursului și de ce în jurul lui nu s'a angajat nici un fel de discuțiune. Să fi vrut această presă să atace chiar pe Primul-președinte pentru denunțarea abuzurilor săvârșite față de justiție și ad- ministrația generală a țării, încă n'ar fi putut-o face, de oare-ce unei asemenea prese 'i lipsea autoritatea morală. Tactica presei de partid de a evita ori ce dis- cuțiune asupra chestiunilor ce privesc de aproape poli- tica, ne arată că prin această tăcere ea speră să poată prelungi cât mai mult situația de azi, care face ca justiția să le fie încă aservită. Această situație con- vine atât de bine calculului ascunse de partid!

Indiferența opiniei publice este mai îngrijitoare. Să fi pierdut ea încrederea în justiție? D-l Prim-președinte însuși ne-a lăsat să înțelegem că pentru a fi numit în Casație se cere o susținere energică a oamenilor poli- tici; că sub influența acestora Ministrul de resort nu- mește, astfel că această înaltă instanță, de Casație și de Justiție în acelaș timp, nu este, aproape în gene- ralitatea cazurilor, de cât o reprezentanță a diferitelor grupări politice. Atitudinea opiniei publice s'ar explica atunci prin aceea că ea vede că responsabilitatea mi- nisterială este o pură ficțiune, căci Ministrul de Justiție, care propune, și Consiliul de miniștri, care numește magistrații Curții superioare, sunt justițiabili tocmai de acestia.

Atitudinea magistraților față de acest discurs, dacă nu ne surprinde, face în tot cazul o impresie penibilă. Ei știu că situația lor stă încă în mâna puterii poli- tice și se abțin de la orice manifestare, care ar putea să le înstrăineze simpatia și bunăvoința oamenilor de gu- vern. La această atitudine a contribuit, de sigur, chiar pozițiunea luată recent de Curtea de Casație față de inițiativa ținerii unui Congres al magistraților,—e vorba de Congresul de la T.-Severin, asupra căruia *Curierul Judiciar* s'a rostit la timp. S'a mers atunci până acolo

în cât s'a împiedicat chiar trimiterea unei telegrame de adeziune a magistraților Tribunalului Ilfov. În acel congres, cum se știe, s'au desbătut chestiuni de ordin profesional și s'a susținut o reformă judecătorească în sensul vederilor d-lui Prim-președinte al Inaltei Curți de Casație.

Sunt și acestea echivocuri, cari explică atât indiferența opiniei publice cât și atitudinea magistraților. Magistrații au dovedit prin aceasta că nu au tăria sufletească de a-și spune în mod liber cuvântul, cu toate că d-l Prim-președinte le demonstrează, prin discursul său, că temerea și speranța sunt un rău, care îi împiedică de a răspunde cu demnitatea înaltei misiuni ce au de îndeplinit în Stat și Societate.

* * *

Să examinăm acum câteva din principiile pe care d-l Prim-președinte le relevă în discursul său.

D-l Prim-președinte se declară adept al numirilor făcute de puterea executivă și un convins adversar al sistemului electivității. Dacă tot d-l Prim-președinte n'ar fi partizan, fără să o creadă, al electivității, de sigur că am combate cu înverșunare sistemul preconizat de d-sa ca numirile să se facă de puterea executivă, astăzi ea și în trecut justiția fiind privită ca o ramură sau funcțiune a acestei puteri; partea finală a discursului ne învederează însă că d-l Prim-președinte este tocmai un partizan al principiului electivității, după cum imediat o vom dovedi.

D-l Prim-președinte ne-a arătat și dovedit că numirile în magistratură sunt, în ultima analiză și în generalitatea cazurilor, emanația partidelor politice. Denunțând abuzurile ce s'an făcut până acum cu aceste numiri, d sa cere, dela înălțimea fotoliului ce ocupă, de a se pune o stavilă acestor abuzuri, și pentru aceasta, de unde la început este pentru numirile făcute de puterea executivă, în urmă preconizează sistemul radical contrariu, întru cât prin reforma ce o propune ia completamente din mâna Ministrului de Justiție numirile în magistratură. Nu este, sperăm, o intenționată confuziune a principiilor, numai pentru a justifica atențiunea pe care odinioară a manifestat o Ministrului de Justiție, căruia i a exprimat recunoștința pentru numirea d-sale în demnitatea de Prim-președinte!

Înaltul magistrat, care dorește o reformă în spirit constituțional, știe mai bine ca ori-cine că art. 31 din constituție proclamă că toate puterile emană dela națiune și că ea le exercită prin delegație. Cum puterea judecătorească emană dela națiune, urmează și ea principiul electivității, aplicat astăzi puterii legiuitoare și cum ar trebui să fie aplicat Administrației generale a Statului, autonomă după constituție și privită ca un dezmembrământ al Puterii executive. Principiul acesta riguros aplicat ar da naștere, ca în Statele-Unite de exemplu, la neajunsuri pe cari eminenti autori de drept constituțional le-au semnalat cu lux de argumente și cari au impresionat profund și pe d-l Prim-președinte. Acești autori, pentru a evita acea lamentabilă eroare a spiritului democratic, cum se exprimă atât de elegant d-l Prim-președinte, au adus principiului electivității anumite temperamente. Astfel s'a ajuns de la principiul electivității directe la sistemul electivității indirecte. Sistemul recomandat în partea finală a discursului d-lui Prim-președinte, este acela al electivității indirecte, pentru două rațiuni puternice: mai întâiu, pentru că un anumit corp denumit Consiliul superior al magistraturii este format prin alegerea directă a magistraților întruniți într'un colegiu electoral special, și al doilea, fiindcă acest corp, în teoria d-lui Prim-președinte, are menirea de a întocmi tablouri de numire și înaintare, impunând ca numirile să se facă în ordinea înscrierii în tablouri, fără a se

putea alcătui vre un nou tablou până la epuizarea completă a celor anterioare. Excluzând pe Ministrul Justiției din consiliul magistraturii și neingăduindu-i măcar a avea un delegat al său, d-l Prim-președinte trece astfel peste teoria separației puterilor, pe care, să ne fie îngăduit a o spune, n'am putut să o pătrundem bine din expunerea d sale, și cade în alt exces, de oarece făcând cea mai riguroasă aplicație a principiului auto-administrației, care desigur stă la baza pactului nostru fundamental, transformă în adevărată castă puterea judecătorească.

Principiul electivității indirecte, în teoria d-lui Prim-președinte, se afirmă dar prin aceia că numirile și înaintările nu mai depind de o singură voință, a Ministrului, dar exclusiv de un corp anume format prin alegerea magistraților, prin alcătuirea de tablouri definitive. Acest sistem ar fi perfect constituțional dacă admitem principial diviziunea celor trei puteri ca organe diferite, fără însă a merge, cum face d-l Prim-președinte, la izolarea lor, dar la o colaborare cât mai strânsă și un control reciproc.

Susținem dar, cu această rezervă, teoria d-lui Prim-Președinte, ca una perfect constituțională și neatingând prerogativele Regale, — punct nerelevat de d-sa, ceea ce l-a făcut să cază în contradicțiunea indicată mai sus. Într'adevăr art. 93 al. 6 zice: Regele numește sau confirmă în funcțiunile publice. Numirile și înaintările în magistratură, devenind o emanație a corpului, pe temeiul citatului articol, vor primi confirmarea regală, prin decretul pe care îl-supune Ministrul de Justiție, care devine în această privință executantul organelor ce re rezintă în Stat Puterea judecătorească.

Mai relevăm din discursul d-lui Prim-președinte confuziunea ce face între independența constituțională a puterii judecătorești și independența funcțională a magistratului.

Referindu-se pur și simplu la Constituția țării, d-l Prim-președinte face o citație ce nu-și are locul pentru a demonstra că principiul separației puterilor, care trebuie să fie considerat drept cea mai înaltă expresie a civilizației politice, se armonizează foarte bine cu sistemul numirilor în magistratură de puterea executivă. Zicem, în primul rând, că citația invocată pe care d-l Prim-președinte o atribuie unui eminent autor de drept public francez, este nefericită, pentru simpla rațiune, că autorul citat nu admite diviziunea tripartită a puterilor, nici o putere judecătorească autonomă. Justiția este, în părerea lui Duguit, un element detașat al suveranității Statului, incorporat într'un organ de reprezentare; el nu admite decât agenți judiciari și agenți administrativi, sub controlul guvernului. Și pentru ca fie-care să-și facă o opinie de ce a ajuns magistratura franceză pe baza acestei teorii trasă din dispozițiunile Constituției franceze din 1875, astăzi în vigoare, îi trimitem să citească cele spuse în Conferința d-lui Schina, ținută în Palatul de Justiție la 29 Septembrie 1919¹⁾.

D-l Prim-președinte provoacă o adevărată nedumerire, atunci când confundă independența constituțională a puterii judecătorești cu independența funcțională a magistratului; și această rezultă din argumentarea ce o face pentru a susține că ceea-ce interesează pentru ca principiul separației puterilor să-și aibă aplicațiunea și utilitatea lui nu este cine să facă numirea, ci, odată numirea făcută, judecătorii să fie independenți.

Am arătat, în acord cu d-l Prim-președinte, că starea de dependență rezultă tocmai din faptul că numirile se fac de Puterea executivă, — astfel încât nu mai revenim.

1) Problema judecătorească, paginile 78 și urm. Editura Curierului Judiciar 1919.

Redactorii Constituției române au proclamat prin art. 31, principiul separației puterilor și atunci când textul adaugă anume că toate puterile emană de la națiune, că ele nu se pot exercita decât prin delegațiune și în formele stabilite de Constituție, apoi de aci se deduce că însuși textul a creat aceste puteri și că a impus organizarea, funcționarea și competența lor. Pe temeiul art. 35, 36, 93 al. 5, 104 și 105 Constituția noastră a făcut astfel din Puterea judecătorească o putere egală cu celelalte două, ca și acestea un dezmembrămînt constituțional al suveranității Statului, căreia i-a fixat bazele de organizare, de funcționare și de competență, după cum în mod rezumativ și în treacă am văzut. De altă parte, Constituția, consecventă cu ea însăși, a stabilit o legătură indisolubilă între independența constituțională a Puterii judecătorești și independența funcțională a magistratului și a impus elaborarea unei reforme judecătorești, care să facă în realitate din funcțiunea de a judeca o funcțiune independentă și o prerogativă desprinsă de autoritatea suverană o adevărată emanație a națiunii.

D-l Prim-președinte, în preocuparea de a asigura independența funcțională, arată utilitatea examenului și a concursului magistraților, la care n'avem desigur nimic de obiectat, și trece la Consiliul superior al magistraturii în care și pune, odată reorganizat, toată speranța în viitor pentru a asigura magistratului această independență.

Am văzut termenii aspri în care cel mai înalt magistrat al țării blamează Consiliul magistraturii.

Creдем totuși, pentru a înregistra faptele și a caracteriza anumite atitudini în toată imparțialitatea, că însuși d-l prim președinte are partea d-sale de răspundere asupra felului cum este astăzi alcătuit Consiliul magistraturii.

Am fi dorit ca d-l Prim-președinte să ne arate și soluțiunea prin care s'ar putea ajunge la o epuratiune a Corpului judecătoresc, de care se arată nemulțumit.

Vechea experiență și puternicul d-sale spirit de observațiune și de critică sunt o cheazăie pentru indicarea celor mai bune mijloace în acest scop. Totuși, ceea ce d-l Prim-președinte a făcut prezintă o importanță considerabilă și este pentru noi extrem de îmbucurător și simptomatic în același timp. D-l Prim-președinte duce respectul justiției până la religie și înaintea sa, afară de justiție și lege nu scânteiază aurul promisiunilor, corupția și fără de legea intereselor personale, venalitatea nimicitoare a demnității omenestii, pe care cu autoritatea-i necontestată declară cu mâhnire a le observa la unii din semenii săi. Pentru aceasta nu putem decât să considerăm pe d-l Prim-președinte în deplin acord cu toți aceia cari au studiat și aprofundat problema judecătorească și cari și-au dat perfect de bine seamă că atunci când o instituție ca aceasta nu-și îndeplinește decât în mod incomplet misiunea sa, când multiple neajunsuri apar în manifestările activității sale, când, cu alte cuvinte, nu este afectată numai de imperfecțiuni de detaliu, dar de viciile esențiale și profunde, că se impune nu modificări parțiale, dar ca întreaga instituție să fie așezată pe un principiu diferit celui existent și ca reforma în sine să fie cât mai profundă și cât mai serioasă.

Nu ne putem opri, mai înainte de a încheia acest articol, fără a nu ne exprima satisfacțiunea că ideile ce odinioară am admis sunt împărtășite cu prisosință de primul magistrat al țării și într-o ocaziune atât de solemnă ca aceea a rostirii discursului de deschidere a noului an judecătoresc. Este adevărat că părerea d-sale de astăzi contrastează cu atitudinea ce a avut față de directorul nostru, care a ridicat, cu carajul pe care d-l Prim-președinte îl cere acum magistraților, același pro-

blemă, sprijinind-o pe aceleași constatări și fapte precise, pe care numai reaua credință și interese străine de bunul mers al justiției le-ar putea înlătura.

Discursul d-lui Prim-președinte al Inaltei Curți de Casație, rostit la 1 Septembrie acest an, rămâne, cum am mai spus, o elocintă apărare făcută directorului nostru, care urmărește astăzi ca și în trecut ridicarea Puterii judecătorești la rangul ce Constituția i-a determinat și totdeauna înălțarea prestigiului Justiției și a judecătorului care o distribuie.

Curierul Judiciar se mândrește, de asemenea, de a vedea în acest discurs aprobarea întregii sale acțiuni, pe care în totdeauna a întreprins-o, și mai energie în ultimul timp, pe temeiul programului ce l-a stabilit în Iunie 1919.

„CURIERUL JUDICIAR“

Discursul rostit de d. Decan Dem. I. Dobrescu în numele Baroului avocaților la înmormântarea regretatului Theodor Crivăț

Intristată adunare,

În numele Baroului Capitalei, iau parte sinceră și adâncă la durerea Magistraturii, care pierde pe consilierul Crivăț, pe care noi avocații l'am respectat și l'am iubit

Îl respectam pentru calitățile lui de magistrat ales și-l iubeam pentru calitățile lui de om mare, pentru că dacă este foarte greu să fii magistrat desăvârșit și mare, este și mai greu când ai ajuns judecător distins, să rămâi totuși om și să judeci omeneste lucrurile omenestii. Nu oricine s'a ridicat d'asupra oamenilor, poate să rămână tot prietenul oamenilor. Când ai ajuns să-ți dai seama de marea ta răspundere ca magistrat,—pentru că tu fii în mână dreptatea lumii—și vezi distanța dintre dreptatea legilor abstracte și nedreptatea vieții practice; atunci când simți în tine toată puterea limitată numai de conștiința ta, pe care, cu dârnicie și-a dat-o societatea, trebuie să fii deasupra naturii oamenilor, pentru ca tu să rămâi tot om și să nu pierzi dragostea pentru omenire. De aceea numai la magistratul superior găsești adevărata bunătațe mare și raționată, eșită din cunoașterea propriilor tale slăbiciuni, pentru că atunci când îți dai seama că nu este nici o deosebire între ignoranța savantă și ignoranța naturală, când îți dai seama că slăbiciunile tale de om superior sunt și mai de plâns decât ale celui inferior, ajungi să iubești pe om și pentru neputința lui și pentru ignoranța lui și ajungi să compătimizești pe bietul păcătos, pe care trebuie să-l judeci.

De aceea magistratul cult și mare, ajunge să se inspire în cariera lui, de modestia sărmanei omeniri, care după cum filosoful cerea un punct fix în natură cu care să răstoarne tot universul, s'a convins de mult că cere zadarnic un grăunte fix de adevăr și de dreptate, cu care să poată pune capăt acestei dureri universale; magistratul superior ajunge să se inspire de modestia sărmanei omeniri care și-a dat de mult seama de slăbiciunea minții omenestii și de imposibilitatea ei de a găsi adevărul, dreptatea și frumosul. Ea a ajuns la încheerea tristă și dureroasă că nu există nici adevăr fără un grăunte de eroare, nici eroare fără un grăunte de adevăr, nici dreptate fără nedreptate sau nedreptate fără dreptate și nici frumos fără urât. Pentru că dealongul timpului și dreptatea și adevărul omului, sunt întotdeauna o tranșăie între o generație și alta, de oarece în totdeauna dreptatea unei generațiuni este revizuirea sentimentelor generațiunilor trecute; iar dacă luăm același timp și spațiu, și dreptatea ca și adevărul, este tranșăia dintre o majoritate și o minoritate, dintre o jumătate plus și o jumătate minus

unul și cu modul acesta dreptatea și adevărul omenesc, de care atârnă viitorul lumii, este dreptatea și adevărul unui singur ins, care poate n'a fost nici cel mai luminat nici cel mai drept. Această formulă a dreptății și adevărului omenesc, această tranșanță într-o majoritate plus unul și o minoritate minus unul, cuprinde în ea toată tragedia minții și inimei omenești și ea pare că spune judecătorului: „Condamnă dar îndoiește-te, și dacă trebuie să ai o credință pentru că nevoii să te pronunți, credința ta să fie o credință sceptică.” Fără aceste grăunte de îndoială și fără acest grăunte de milă, omenească, justiția ar fi o măclărie și deci o crimă. Și de acea omenirea conștientă de slăbiciunea ei, ne a pus pe noi avocații să vă aducem aminte în orice proces, că fără milă și fără îndoială nu există justiție, și să vă amintim totdeauna de acest grăunte de îndoială și de această datorie de milă, cu care trebuie să judecați pe omul non-ocrotit pentru slăbiciunea lui și pentru neputința lui.

Lată pentru ce fondul sufletesc al magistratului mare are trei pietre nestimate, fără de care nu poate fi magistrat mare: modestie, îndoială și inimă.

Și consilierul Crivăț era un magistrat mare pentru că el avea măiestria omului superior, scepticismul filosofului și bunătatea apostolului. Conștient de perfecțiunea trebuincioasă judecătorului care ar trebui să fie un zeu și înfricoșat de imperfecțiunea magistratului care nu este decât om, consilierul Crivăț părea totdeauna că se întreabă aiurit: „Cum am eu curajul să judec pe oameni, dacă nu sunt Dumnezeu însuși”; el ne părea într-atât de mult preocupat de răspunderea magistratului om, în fața conștiinței sale, încât el părea că cere ertare lumii și împriicinărilor, că gheșitul are curajul să judece gresalele altora și imperfectul să condamne imperfecțiunile lor; muncit totdeauna de perfecțiunea trebuitoare magistratului, consilierul Crivăț atât de modest în judecarea oamenilor, părea chinuit de îndoiele filosofice magistratului superior, pentru că adevărul judecător este un martir al profesiei lui, omul fără nici un merit crede că le are pe toate și cel ignorant se crede atot știutor; consilierul Crivăț avea atâtea merite în cât credea că n'are nici unul, pentru că numai magistratul superior are tăria să se creadă fără merite și numai magistratul cult se poate îndoii de știința lui.

Din modetia magistratului superior ese și setea lui de a asculta pe părți și consilierul Crivăț asculta părțile cu smerenie, fără gesticulări cari degradează măreția pretorului și fără murmure în timpul pledoariilor care-iucid prestigiul; avea atâtea sete de a fi ajutat în luminarea lui, în cât chiar la noi unde se vorbește mult, el părea că regretă că nu s'a spus destul și se scula după scaunul cel din urmă, pentru că să nu pară că simte plăcere că a scăpat de o corvadă; și asculta cu aceeași smerenie pe avocatul tânăr ca și pe cel bătrân, pentru că magistratul inteligent știe că lumina po'te veni dela oricine și că, chiar dacă magistratul ar avea probe netăgăduite că el este superior vorbitorului și n'ar merita să-l asculte, el trebuie să asculte cel puțin datorie de a asculta pe avocat.

Și consilierul Crivăț era și un om drept și inflexibil, care făcea legea umană tot așa de tare ca și legea naturii, care nu poate fi eludată nici prin rugăciune, nici prin viclenie, nici prin forță.

Lată de ce Baroul se închină cu smerenie înaintea mormântului consilierului Crivăț și spune cu convingere: a fost un magistrat și el a meritat să judece pe oameni.

Rugăm pe d-nii magistrați și avocați a ne trimite scrise pe câte o pagină, descriptiv, hotărârile instanțelor judecătorești care rezolvă chestiuni de drept discutabile, pentru a le putea publica în Curierul Judiciar. Cele mai importante vor fi publicate însoțite de note.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 24 Iunie 1921

Președenția d-lui G. PLOPU, Președinte

Luca Zamara cu Aurelia Xenția

Deelza No. 585

Dreptul civil austriac. — Aplicarea lui în unele părți din Transilvania. — Regimul cu privire la capacitatea părților de a contracta și cel la care sunt supuse imobilele, sunt deosebite în c. c. austriac, de cele din c. c. român. — Aplicațiune cu privire la capacitatea femeilor măritate. — Art. 199 c. c. român și § 34, 866, 876 din c. c. austriac.

În unele părți ale Transilvaniei, cum este Sebeșul, se aplică codul civil austriac, iar nu cel ungar. Regulele relative la capacitatea de a contracta a părților și la regimul la care sunt supuse imobilele, sunt deosebite în c. c. austriac, de cele din c. c. român. Astfel în ce privește capacitatea de a contracta a femeiei măritate, cu privire la averea sa, avem disp. din art. 199 c. c. român, care nu există în c. c. austriac.

Când o femeie din vechiul regat vinde fără consimțământul sofului său un imobil din Ardeal unui locuitor din acel ținut, instanța de fond este datoare a stabili locul unde contractul a devenit perfect, spre a se ști ce legiuire trebuie aplicată diferențelor ivite din această convențiune, fie că este vorba de un contract verbal, fie că este vorba de unul scris. Dispozițiunile din c. c. austriac care se aplică în acest caz sunt cele din § 34 și 36, relative la capacitatea străinilor de a contracta cu naționalii, și § 866 și 876, relative la cazul când una din părți a lucrat cu viclenie sau eroare.

S'a luat în cercetare cererea de revizuire a intimărilor Luca Zamora și consoții prezentat contra sentinței Curței de Apel Cluj No. 1920 c. 726/11, dată în procesul introdus de reclamanta Aurelia Xenția măr. Vaslu pentru anularea de contracte și acces.

S'au prezentat pentru reclamantă d-l Avocat Dr. George Acker, iar pentru intimăți d-l avocat Dr. Liviu Ghilezan;

S'a ascultat referatul verbal al d-lui Consilier P. Penția și s'au ascultat susținerile avocaților.

Inalta Curte,

În chestiunea juridică controversă a luat în considerare următoarele:

Părțile litigante sunt de acord că:

a) Reclamanta vânzătoare e cetățeană din vechiul regat român cu domiciliul în comuna Călimănești, iar intimății cumpărători sunt cetățeni din părțile alipite României din fostul regat ungar, cu domiciliul în comuna Sebeșul, și că

b) Casa și intravilanul din litigiu este situat în comuna Sebeșul din Ardeal, adică pe teritoriu unde drepturile în vigoare difer de drepturile din regatul vechiu; Astfel în proces duce rolul esențial de o parte capacitatea părților de a contracta, iar de altă parte dreptul în vigoare din locul unde este situat imobilul din contract;

Atât în privința capacității părților cât și în privința imobilului din contract legile din Ardeal difer de legile din vechiul regat;

Referitor la capacitatea părților, reclamanta vânzătoare în sensul art. 199 din codul civil român, imobilul de pe teritoriul ardelean, deși e proprietatea ei exclusivă, nu l-a putut vinde intimaților fără consimțământul bărbatului, căci art. 199 din codul civil român declară expres și fără excepție că: „femeoa având chiar parafernă (adică avere proprie separată) nu o poate da, instrăina, ipoteca — nu poate dobândi avere cu titlu oneros sau gratuit, fără concursul bărbatului la facerea actului, sau prin deosebit consimțământ în scris“;

Față de această dispozițiune a codului civil român stau dispozițiunile din codul austriac în vigoare în Ardeal, și anume:

În sensul § 34: «Capacitatea personală referitoare la afaceri de drept a străinilor e a se judeca de regulă după legile din acel loc, cărora e supus străinul ca cetățean după domiciliul său, sau dacă propriaminte nu are domiciliu, după naștere întrucât pentru cazuri singuraticile legea nu dispune altcum»;

În sensul § 36: Dacă vre-un străin aici pășește cu vreun cetățean de stat la o afacere de drept, aceea fără excepție e a se judeca după codul present...»;

Astfel chestiunea juridică ce în primul rând așteaptă rezolvare, e aceea dacă: capacitatea personală de contractare a reclamantei vânzătoare trebuie judecată după dreptul material din codul român sau după dreptul material din codul austriac?

În această privință intimații atacă starea faptică stabilită de Curtea de Apel, în baza aliniatului al treilea al § 534 din procedura civilă, și susține că contractul între părți s'a legat definitiv verbal, pe teritoriul Ardealului, căci ei aici au primit ofertul definitiv al reclamantei, iar în scris numai pentru aceea a trebuit cuprins contractul, ca dreptul de proprietate al intimaților să se poată intabula în cartea funduală, și anume:

Din actele din dosar apare că intimații din Șebeșul au comunicat prin epistolă reclamantei în Călimănești că casa ei nu e bine îngrijită și e expusă ruinei, dacă nu se repară; deci în caz de vindere ei ar dori a o cumpăra; la această scrisoare reclamanta a răspuns prin epistolă că fără învoirea bărbatului nu poate vinde casa, mai apoi a scris reclamanta intimaților, că poate vinde casa căci are învoirea bărbatului și ea face oferta intimaților să o cumpere cu 15000 de coroane, la ce intimații răspund prin epistolă că numai 10000 coroane au pentru casă. După aceste corespondențe reclamanta le scrie intimaților, că e învoită a vinde casa și cu 10000 coroane și pune condițiunile de solvirea prețului, pe care intimații le-au primit, astfel părțile prin aceste corespondențe încheie contractul în mod definitiv verbalmente și intimații în mai multe rate trimit prețul și atunci când a trimis rata ultimă, au trimis și o blanchetă de contract nesubscrisă de dânsii, ca ea să o subserie ca vânzătoare și apoi subscrisă de dânsa să o retrimită, ca să o subserie și ei, și după aceea ca contract să l prezenteze pentru transcriere la cartea funduală, ce s'a și întâmplat și astfel contractul s'a efectuit finalmente;

Pentru dovedirea tuturor acestor fapte intimații se provoacă la martori, Curtea de Apel însă n'a făcut probațiunea;

Este deci decisiv, că dela cine a emanat oferta de vindere-cumpărare și contractul s'a făcut verbal în mod definitiv prin corespondențe și s'a efectuit prin solvirea prețului și numai apoi s'a subscris contractul scripsual pentru transcrierea în cartea funduală;

În legătură cufacerea contractului este decisivă și aceea împrejurare că intru cât corespunde adevărului

asertiunea aceea a intimaților, că lor le-a scris reclamanta, că poate vinde casa, căci are învoirea bărbatului și după această comunicare, ca ofert, s'au luat tratativele între părți și s'a legat contractul verbal; căci dacă această asertiune corespunde adevărului, atunci reclamanta suportă consecințele, conform § § 866 și 876 din codul austriac;

Deoarece însă Curtea de Apel, din punctul său de vedere juridic acceptat de dânsa nu a intrat în probarea și stabilirea acestor fapte;

Inalta Curte nu vede dezvoltată starea faptică așa ca să poată decide în meritul cauzei;

Din aceste motive Inalta Curte, în numele legii.

Admite petitul de reviziune al intimaților, în sensul § 543 al procedurii civile, disolvă sentința Curții de Apel din Cluj de sub No. 1920 e. 726/11 și îndrumă Curtea de Apel ca pe cercustările expuse mai sus în motive să asculte părțile prin reprezentanții lor și apoi să efectuiască probațiunea oferită de dânsii și pe baza probațiunii să stabilească pe lângă motivarea legală, starea faptică în acea privință, că contractul de vindere-cumpărare s'a efectuit verbalmente prin corespondențe, și ofertul definitiv al reclamantei l'au primit intimații în Șebeșul sau ba? precum și aceea, că comunicatu-le-a reclamanta în epistola ei intimaților și aceea că poate vinde casa, căci are învoirea bărbatului? eventual că ce investire și în ce valoare au făcut intimații în imobilul din proces? Si după toate acestea, pe baza celor ce se vor dezvolta, să aducă din nou sentința în cauză, dispunând totodată și în privința suportării speselor provenite atât în proces cât și cu petitul de reviziune și pertractarea la Inalta Curte pentru reclamantă în sumă de 400 lei, iar pentru intimați în sumă de 800 lei.

Dată și citită în ședința publică azi 24 Iunie 1921

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 28 Ianuarie 1919

Președinția d-lui VICTOR ROMNICEANU, Președinte

Ministerul Domeniilor cu Smaranda Călinescu

Deciziunea No. 8

Revizuire. — Condițiunile cerute de lege. — Cazuri de inadmisibilitate. — Art. 291 pr. c.

Dispozițiunile de favoare prevăzute de art. 291 pr. c. pentru Stat și celelalte persoane enumerate în acest text de lege, prin care li se acordă dreptul de a cere revizuirea proceselor pentru lipsă de apărare, nu se aplică atunci când lipsa de apărare este consecința inevitabilă a unei nulități de procedură, sau decăderi de drepturi, cum ar fi în cazul când aceste persoane nu au formulat și comunicat motivele de apel sau de recurs, deși li s'au acordat termene în acest scop.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Violarea art. 291 pr. civ., și exces de putere. Doamna Smaranda Călinescu a făcut proces Statului pentru ca să i se recunoască dreptul de embatic asupra unui hectar și jumătate teren din comuna Scăioși județul Prahova.

«Înainte d-lui judecător rural din Vălenii de Munte Statul nu s'a prezentat după cum constată cartea de judecată No. 210/914 și a fost condamnat în lipsă.

«Făcând apel la tribunalul Prahova secția 3-a. apelul a fost respins ca nemotivat prin sentința No. 300/915. Statul a cerut revizuirea acestei sentințe.

«Tribunalul Prahova secția 3-a prin sentința No. 117/916 a respins cererea pe motiv că nu se poate susține că Statul n'a fost apărat întru cât avocatul Statului a neglijat să formuleze motivele de apel cu toate că i se dăduse un termen pentru aceasta Judecând astfel tribunalul violează art. 291 pr. civ. căci dacă nemotivarea apelului atrage nulitatea lui pentru oricine, apoi tocmai această neglijență constituie o lipsă de apărare cea mai evidentă care după sus citatul text, îndrituiește pe Stat să ceară revizuirea hotărârei;

«Respingând cererea de revizuire a Statului, trib. Prahova nu numai că face o greșită aplicațiune a legii, dar comite și un exces de putere care atrage casarea sentinței;

Având în vedere că prin sentința atacată cu recurs tribunalul Prahova a respins ca neîntemeiată cererea făcută de Ministerul Domeniilor de a se revizui, pentru lipsă de apărare, sentința acelu tribunal No. 300/915 prin care s'a respins ca nemotivat apelul introdus de Minister contra unei cărți de judecată pronunțată de judecătoria ocolului Vălenii de Munte;

Având în vedere că pentru a respinge ca neîntemeiată cererea de revizuire, tribunalul constată în fapt că Statul, prin apelul său nu a indicat temeiurile de fapt și de drept pe care-l sprijinea;

Că în scop de a formula și comunica celeilalte părți motivele de apel, s'a acordat Statului două termene; că însă Statul nu a comunicat motivele de apel nici în urma termenelor acordate și deaceia apelul i-a fost respins ca nemotivat, iar în drept, tribunalul decide că în asemenea caz nu se poate susține că Statul n'a fost apărat numai pentru că avocatul public a neglijat să motiveze apelul și prin urmare nu se poate cere revizuirea judecății pe acest motiv;

Văzând art. 291 din pr. civ.;

Considerând că Statul, ca și celelalte persoane morale sau incapabile enumerate în acest articol, pot cere revizuirea, dacă cei însărcinați să-i apere i-au apărat cu viclenie sau nu i-au apărat deloc asupra capătului sau capetelor de cerere aduse în judecată;

Considerând această dispozițiune de favoare neprevăzând decât aceste două cazuri și ele fiind strict determinate de lege, de aci urmează că revizuirea nu poate fi cerută în alte cazuri cum ar fi atunci când lipsa de apărare asupra capătului sau capetelor aduse în judecată este consecința inevitabilă a unei nulități de procedură sau decăderi de drept; că în asemenea cazuri soluțiunea fondului neputând fi schimbată, de oarece efectele unor atari nulități sau decăderi de drepturi nu se pot înlătura, beneficiul revizuirii nu se poate întinde la o astfel de lipsă de apărare;

Că dar tribunalul respingând cererea de revizuire a Statului a făcut o justă aplicațiune a art. 291 din pr. civ. și prin urmare, motivul de casare este neîntemeiat. Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul etc.

NOTA.—Revizuirea este o cale extraordinară de atac, de aceea legiuitorul n'a admis-o decât sub aceste condițiuni, fie din cauza unor fapte materiale, care se conștăie (art. 288 289 și 290 pr. civ), fie din cauza că o categorie de persoane fizice sau morale n'au fost apărate de reprezentanții lor sau au fost apărate cu viclenie (art. 291 pr. civ). Prin urmare aceste cazuri sunt limitative și trebuie interpretate într'un mod restrictiv.

În speța ce adnotăm, Inalta Curte, ținând seamă de aceste principii, cu drept cuvânt, a decis că nu poate fi considerată o lipsă de apărare, faptul că reprezentantul statului fiind obligat a depune motivele de apel, el nu s'a conformat și a fost decăzut din dreptul său, conform art. 69 și 326 pr. civilă, căci în atare caz respingerea apelului nu se datorează unei lipse de apărare, ci unei nulități de procedură sau decăderi de drept, iar soluțiunea fondului nu mai poate fi schimbată nici chiar prin revizuire, de oarece efectele unor atari nulități sau decăderi de drepturi nu se pot înlătura.

Jurisprudența Casăției de astfel, este constantă în această

privință. (Cas. III, 123 din 5 Martie 1912, *Curierul Judiciar* No. 31/912, p. 366; Cas. I. 51 din 20 Ianuarie 1912 *Curierul Judiciar* No. 36/912, p. 424; Cas. I. 81 din 4 Febr. 1915, *Curierul Judiciar* 33/915, p. 276).

În Franța, după art. 481 code de procedure civile conceput în același spirit, jurisprudența și doctrina dă aceeași interpretare, când nu s'a opus un mijloc de formă în tin p util și a fost decăzut din drepturi (D. 77, I. 297. cfr. D. Rep. V. *Requêtes civiles* No. 171, *Bioche*, *Requêtes civiles* No. 118; *Bonnier* *Procedure civile* No. 1173; Ch. veau sur *Carré* t. IV, quest. 1767; E. *Garssonet et Ch. Cezar-Bru*, *Traité théorique et pratique de procédure civile* t. VI, No. 472 și 794 și urm).

E. C. D.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I.

Audiența dela 31 Mai 1921

Președenția d-lui G. V. BUZDUGAN, Președinte

Ministerul de Domeniu cu Ana Maria Kalimachi

Decizia No. 574

Hotărnicie cerută înainte de regulamentul de hotărnicii. — Efectele ei cu privire la perceperea fructelor. — Art. 19 din regul. hotărnicilor.

Hotărârile judecătorești fiind declarative de drepturi și având efect dela data introducerii acțiunii, urmează că reclamantul într'o cerere de revendicare are drept la restituirea fructelor de la data introducerii acestei cereri, independent de data când se pronunță hotărârea.

O cerere de hotărnicie, depusă anterior actualului regulament de hotărnicii, are, din punct de vedere al perceperei fructelor, efectul unei acțiuni în revendicare, deși odată cu dânsa nu s'a făcut o cerere deosebită de revendicare, cum prevede art. 19 din actualul regulament. În consecință fructele percepute trebuie restituite independent de faptul bunei sau relei credințe.

Perceperea fructelor fiind un fapt personal, obligă pe posesor la restituirea lor în limitele folosinței sale.

Curtea,

Ascultând raportul făcut de d-l Consilier Em. Miocescu, pe d-l avocat G. Netter în motivarea recursului și pe d-l avocat Marcovici în combateri;

Asupra motivului de casare:

«Exces de putere prin violarea art. 478 c. civ., întrucât Curtea a considerat ca proprietar de bună credință pe Spiridon Gazotti, Elena N. R. Văcărescu și intimata Ana Maria Kalimachi până la 2 Octombrie 1906, deși constată că exista proces de revendicare asupra porțiunii de teren pentru care Statul cere fructele».

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă că în 1861 făcându-se hotărnicia moșiei Statului „Tatina” din jud. Ilfov, s'a constatat o încălcare dinspre partea vecinătății cu moșia Ulmenii-Tăușani, în suprafață de 36 hectare 5575 m. p. și s'a întărit hotărnicia cu această rectificare; că Statul necerând executarea pe suprafața terenului a hotărniciei decât tocmai în Octombrie 1906, în acest interval moșia Ulmeni-Tăușani a trecut prin vânzare, împreună cu suprafața de 36 h. 5575 m. p., dela maiorul Tăușanu la Spiridon Gazotti, la 20 Ianuarie 1890, iar în urmă dela acesta, prin moștenire, a trecut fiicei sale, Elena, căsătorită cu N. R. Văcărescu și dela aceasta, tot prin moștenire, intimitei Ana Maria Kalimachi;

Că, în 1912, Ministerul de Domenii introduce în contra intimătei acțiunea dedusă astăzi în recurs, pentru ca aceasta să fie obligată a restitui Statului suma de 40.000 lei, echivalentul fructelor sau folosinței terenului găsit încălcat cu ocaziunea hotărniciei și în care Statul nu a fost pus în posesiune decât în ziua de 4 Aprilie 1911;

Având în vedere că această acțiune a fost admisă și de Trib. de Botoșani, ca primă instanță, și de Curtea din Iași, în urma apelului introdus de Ministerul recurent, numai pentru suma de 3000 lei;

Că, pentru a da această soluțiune litigiului Curtea de fond motivează că atât Spiridon Gazotti cât și Elena Văcărescu și Ana Calimachi având un just titlu de transmisiune a proprietății, au fost de bună credință în perceperea fructelor porțiunii de teren restituită Statului, până la 1906, când au fost deșteptați prin cererea de executare a hotărniciei;

Că, astfel fiind, mai motivează instanța de fond, dâșii nu pot fi obligați a restitui fructele percepute de maiorul Tăușanu până la 1890, întrucât o asemenea restituire nu constituie o sarcină a imobilului și prin urmare Ana Maria Calimachi nu datorește fructele decât din momentul când a fost deșteptată de Stat despre dreptul său asupra acestui teren, adică pe intervalul 1906-1911, pentru care instanța de fond le apreciază la 3000 lei în total;

Considerând că în principiu hotărârile judecătorești sânt declarative de drepturi și au efect retroactiv până la data introducerii acțiunii;

Că, pe temeiul acestui principiu, reclamantul într-o cerere de revendicare, are drept la restituirea fructelor chiar de la data cererii în revendicare, căci dâșul trebuie să obțină tot ceia ce i s'ar fi dat, dacă hotărârea se pronunță imediat, întârzierile justiției netrebuind să-i fie prejudiciabile;

Considerând că cererile de hotărnicie făcute sub imperiul vechilor legiuri au din punctul de vedere al percepției fructelor efectul unei cereri în revendicare, căci, sub starea legislațiunii de atunci, cel ce depunea o cerere de hotărnicie nu avea nevoie de a face o cerere deosebită de revendicare, cum prevede art. 19 din actualul regulament al hotărnicilor;

Că, din moment ce o cerere de hotărnicie, depusă anterior regulamentului de hotărnicii actual, are efectul unei revendicări, ceea ce de altfel recunosc și instanțele de fond, urmează că acea cerere de hotărnicie, ca orice acțiune, are același efect, din punctul de vedere al percepției fructelor și reclamantul are dreptul la fructe de la data depunerii ei;

Că prin urmare în speță, în virtutea acestui principiu, pe temeiul cererii de hotărnicie din 1861, Statul are dreptul la restituirea fructelor terenului de 35 Ha. 5575 m. p., chiar dela această dată și aceasta independent de cestiunea bunei sau relei credințe din partea celui care le-a perceput și care ca pârât, trebuia să se aștepte la impunerea acestei obligațiuni odată cu aceia a restituirii terenului revendicat;

Considerând că perceperea fructelor fiind un fapt personal, care are de urmare contractarea unei obligațiuni cu același caracter, care obligă pe posesor la restituirea lor în limitele folosinței sale, fiecare din subachizitorii cu titlu particular nu pot fi obligați la restituirea fructelor decât în limitele posesiunii lor;

Că așa fiind, Spiridon Gazotti, ca cumpărător în Ianuarie 1890 și urmașii lui cu titlu universal, deci intimata Ana-Maria Calimachi urmează a fi obligată la restituirea fructelor dela această dată;

Că dar numai prin exces de putere instanța de fond

a decis că dâșna datorește Statului fructele numai pe intervalul 1906—1911, astfel că motivul de casare fiind fondat, recursul are a fi admis.

Pentru aceste motive, Curtea casează etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 16 August 1920

Președenția d-lui GH. STOICESCU, Președinte

Anghelina Mântulescu cu Ministerul Public

Decizia No. 1084

Curtea cu jurați. — Compunerea Curții. — Judecătorii asesori trebuiesc delegați prin tragere la sorți, nu prin simplă delegare a Președintelui Tribunalului. — Art. 255 proc. penală.

Judecătorii asesori cari compun Curtea cu jurați nu pot fi delegați în acest scop prin simplă delegațiune a Președintelui, sau a Primului Președinte al Tribunalului, ci numai prin tragere la sorți, în ședință publică, față cu ministerul public.

Această prescripțiune este sub pedeapsă de nulitate.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Gh. M. Demetrescu în desvoltarea motivelor de casare și pe d-l Procuror Al. Dem. Oprescu în concluziunile puse pentru admiterea recursului.

Deliberând,

Asupra motivului al III de casare:

«Rea compunere a instanței prin aceea că deși d-l Judecător Polihron, care era asesor titular, nu era împiedicat de boală în ziua de 7 Februarie, căci a luat parte la judecarea proceselor dela Tribunal, totuși în mod ilegal a fost înlocuit la Curtea cu jurați prin d-l judecător Căzănescu;»

Având în vedere că recurenta fiind trimisă în judecata Curții cu juri din jud. Dolj, a fost condamnată prin deciziunea No. 10/920 din 17 Februarie, la 5 ani închisoare corecțională și 2000 lei despăgubiri civile, fiind recunoscută culpabilă de faptul prevăzut și pedepsit de art. 246 al. 1, 3 și 4 combinat cu 60 cod. penal;

Având în vedere că din procesul verbal de audiență se constată că a luat parte ca asesor, la judecarea procesului recurentei, în ziua de 7 Februarie 1920 și judecătorul Cezar Căzănescu, delegat de Primul-Președinte al Trib. Dolj, în locul judecătorului asesor Dem. Polihron, care anunțase că e bolnav;

Văzând art. 255 din procedura criminală;

Considerând că potrivit acestui text, ori de câte ori este trebuință a se completa o curte cu jurați la membrii brii de la Trib. respectiv, care să asiste pe jurați la judecarea pricinilor, trebuie să se constate că acei membri, au fost trași la sorți de Președintele Trib., în conformitate cu dispozițiunile art. 56 din legea de organizare judecătorească;

Că după acest din urmă articol, la Trib. împărțite în mai multe secțiuni, cum este trib. Dolj, Primul-Președinte împlinește lipsurile de judecători cu judecători trași la sorți cu bile, în ședință publică și față cu ministerul public, dintre membrii prezenți la celelalte secțiuni; că, această normă urmează a fi observată, ori de câte ori legea prescrie de a se delega prin sorți un judecător al Trib., pentru completarea unei instanțe judecătorești, deci și pentru asesorii ce au a intra în compunerea Curții cu jurați;

Considerând că aceste formalități fiind esențiale, întrucât este vorba de regulata constituire a unei Curți, cată a fi observată sub pedeapsă de nulitate;

Considerând că, în speță, din procesul-verbal din data de 7 Februarie 1920, înaintat de primul-președinte al Trib. Dolj se constată că delegarea judecătorului asesor Cezar Căzănescu, a fost făcută prin propria voință a primului președinte, iar nu prin tragere la sorți și cu paza formelor mai sus specificate;

Că, așa fiind, compunerea Curței, în modul de mai sus, fiind vițiată, deciziunea atacată urmează a se anula pentru acest motiv și a se trimite afacerea la o altă Curte, fără a mai examina celelalte motive.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

TRIBUNALUL ARGEȘ SECȚIA II-a

Audiența dela 1 Iunie 1921

Președenția d-lui M. POPOVICI, judecător de ședință
Elena Enculescu cu Pericle Rizu

Act dotal. — Lipsa de publicitate. — Vânzare. — Terțiu. — Dacă se poate opune cunoștința terțiului? — Condițiuni. — Art. 708—720 pr. civ. și art. 1228 c. civ.

Legiuitorul a făcut din formalitatea transcrierii unui act dotal, conform art. 708—720, o chestiune de ordin general, iar nerespectarea ei atrage nulitatea convențiunei matrimoniale, conform art. 1228 c. civ., neîngăduind că această formalitate să fie înlocuită prin simpla cunoștință a terțiului, căruia nu-i poate fi opozabil actul, afară dacă această cunoștință n'ar rezulta din o declarație scrisă din partea terțiului sau orice alt act scris, ceea ce nu este în speță, căci cu privire la actul dotal nu s'a îndeplinit nici o publicitate, iar din cuprinsul actului de vânzare nu rezultă cunoștința cumpărătorului în mod precis și îndubitabil că imobilul era dotal, spre a se presupune că a renunțat la un drept de protejucire a legii.

Tribunalul,

Asupra acțiunii civile intentată de Elena C. Enculescu, cu autorizația soțului său C. Enculescu, din orașul Pitești, contra lui Pericle Rizu, din același oraș, prin petițiunea înregistrată la No. 2406/920, prin care cere anularea actului de vânzare aut la No. 314/920 și transcris la No. 687/920 de trib. Argeș. S. I, intervenit între ei, pentru motivul că imobilul vândut este dotal;

Având în vedere că, din debaterile urmate în cauză, din actele aflate în dosar, și concluziile scrise depuse de părți, se constată în fapt următoarele:

În anul 1884, prin actul dotal aut la No. 304/884 de trib. Argeș S. I, s'a constituit ca dotă, de către mama sa, reclamantei Elena C. Enculescu, la trecerea sa în căsătorie cu C. Enculescu între altele și imobilul situat în str. Șerban Vodă No. 268, din acest oraș. În 1918, voind să contracteze un împrumut pentru radierea unei ipoteci luată într'un alt imobil dotal, în urma autorizării ce a obținut de la acest tribunal S. II-a, prin jurnalul No. 2740 din 10 Octombrie 1918, reclamanta se împrumută dela Elena C. Ștefănescu, din acest oraș, cu suma de 2000 lei, iar pentru garantarea plății afectează în prim-rang cu ipotecă, prin actul de ipotecă aut. la No. 626/918 și transcris la No. 49/918 de trib. Argeș S. I, imobilul său dotal din str. Șerban Vodă No. 268. În urmă, reclamanta vinde părții Pericle Rizu acest imobil cu actul de vânzare aut. la No. 314/920 și transcris la No. 687/920 de acest tribunal s. I, în care se înserează clauza: „Prețul vânzării este de 45.000 lei, în care intră și ipoteca de 2000 lei ce datorez d-nei Elena Ștefănescu și pe care o va plăti cumpărătorul”. Pentru anularea acestui act de vânzare reclamanta face acțiunea de față pentru motivul că imobilul vândut fiind dotal și, în baza principiului pus de art. 1248, inalienabil, nu se putea vinde;

Având în vedere că actul dotal prin care s'a constituit dotă reclamantei imobilul vândut nu este transcris nici în registrul de transcripțiuni, nici în registrul de foi dotale, conform art. 708 și 712 pr. civ., după cum se constată și din certificatul No. 15348 eliberat de greș trib. Argeș s. I;

Că, această lipsă de transcriere a actului dotal pus în discuție din partea reclamantei, două chestiuni, în susținerea acțiunii:

1. Că întrucât transcrierea actului dotal este o formalitate cerută de lege numai în interesul terților, nulitatea de care vorbește art. 1228 c. civ., e o nulitate relativă creiată numai în folosul terților, cari singuri pot s'o invoace, de unde rezultă că îndată ce din împrejurările de fapt se constată că părătul cumpărător a cunoscut că imobilul e dotal, cunoștința sa confirmă această nulitate, iar actul îi devine opozabil și păstrează și față de el caracterul de dotalitate;

2. Că deși în principiu lipsa publicității nu poate fi înlocuită cu cunoștința personală a actului din partea terțiului cumpărător, totuși, întru cât în speță părătul a luat cunoștință de actul dotal din chiar actul de vânzare ce i servește de titlu, este presupus că a renunțat la dreptul de a se prevala de neopozabilitatea actului dotal;

Având în vedere, în ce privește prima chestiune, că din combinarea art. 1228 c. civ. și art. 708 și 712 pr. civ. reese învederat că contractul matrimonial trebuie trecut atât în registrul de transcripțiuni, cât și în registrul de foi dotale, în cel dintâi în scopul de a se aduce la cunoștința publică strămutarea proprietății de la constituitorul dotei la înzestrat, pentru ca terții cari ar voi în urmă să dobândească drepturi asupra aceluiași imobil să știe cine este proprietarul său, iar în cel de al doilea în interesul terților pentru a-i pune la adăpost de a nu contracta asupra unor bunuri lovite de indisponibilitate prin adoptarea regimului dotal (Cas., II, Dec. No. 11/920);

Considerând că, în speță, deși din certificatul eliberat de greș trib. Argeș s. I, se constată că actul dotal n'a fost trecut în nici unul din registrele mai sus menționate, totuși e recunoscut atât de doctrină, cât și mai ales de jurisprudență, care dacă altă dată varia asupra acestei chestiuni astăzi a ajuns a fi unanimă, că întru cât transcrierea actului nu este o condițiune substanțială, cerută pentru validitatea actului dotal, ci numai o măsură de publicitate creiată în interesul terților pentru ca aceștia să cunoască incapacitatea care rezultă pentru femeie din adoptarea regimului dotal, lipsa de transcriere nelovind existența însăși a actului, care rămâne valabil între părțile contractante: constituitorul dotei și înzestrat, — nu are alt efect decât să-l facă neopozabil terților, cari singuri se pot prevala de această neopozabilitate, întrucât n'au avut de u de să cunoască că imobilul este dotal (*Alexandresco*, vol. VIII, p. 106 și 107; Cas. I, dec. No. 101/919).

Considerând că, aceasta fiind stabilit, reclamanta, prin avocații săi, susține că, întrucât numai părătul, ca terțiu, poate invoca lipsa de transcriere a actului, e vorba, în cazul acesta, de o nulitate relativă, care s'a confirmat de însăși părătul prin aceea că luând cunoștință din chiar actul de vânzare că imobilul ce a cumpărat este dotal, cunoștința sa echivalează cu o renunțare la dreptul de a mai opune lipsa de transcriere, deci o recunoaștere că actul dotal are și față de el acest caracter;

Considerând, însă, că, admitând ipotetic, înainte de a intra în examenul chestiunii de fapt, că părătul ar fi cunoscut dotalitatea imobilului, în speță nu poate să

fie vorba de o nulitate relativă, pentru că, potrivit principiului care guvernează întreaga materie a nulităților, orice acțiune în nulitate, bazată pe o nulitate absolută, sau pe o nulitate relativă sau pe inexistență, are acest caracter comun tuturor felurilor de nulități că tinde la nimicirea actului care se atacă. Iar în cazul de față, pârâitul nu tinde la anularea actului dotal, ci susține numai, cu drept cuvânt, că, întrucât actul n'a fost transcris, nu i se poate opune ca act dotal;

Că, de altfel, în speță, nu poate să fie vorba de o nulitate relativă, care în teorie formează temeiul unei acțiuni în anulare, cu atât mai mult cu cât nu e vorba nici de un viciu de consimțământ, nici de incapacitate, singurele cazuri în care se admite celor vătămați o asemenea acțiune (*Colin et Capitant*, Tome I, p. 79);

Considerând că ceia ce a făcut pe reclamantă să pună chestiunea unei nulități relative este, desigur, exprimarea legiuitorului, care în art. 1228 c. civ. spune că „convențiile matrimoniale vor fi făcute prin tribunal mai înainte de celebrarea căsătoriei, după formele stabilite în codicele de procedură civilă, sub pedeapsă de nulitate“;

Considerând, însă, că legiuitorul în art. 1228 c. civ. s'a referit atât la materia transcrierii convențiilor matrimoniale, care e tratată de procedura civilă în articolele 708—720 și în privința căreia am văzut că doctrina și jurisprudența a stabilit un caracter de simplă măsură de publicitate pentru terți, cât și mai ales la formarea contractelor matrimoniale, adică la condițiunea autentificării și formării actului înainte de celebrarea căsătoriei, condițiuni cerute *ad solemnitatem*, pentru validitatea actului, și a căror lipsă atrage nulitatea sa;

Că, așa dar, nulitatea de care vorbește art. 1228 c. civ. privește numai condițiunile de validitate ale actului, condițiuni cerute numai în acest scop și a căror neîndeplinire face actul inexistent *erga omnes*, iar nu și formalitatea transcrierii actului dotal, a cărei lipsă conduce numai la o neopozabilitate față de terții în folosul cărora e cerută, așa că formula piezișă sub care se înfățișează chestiunea trebuie înlăturată, ca fiind rezultatul unei confuzii ce se face între nulitate relativă și neopozabilitate;

Având în vedere că, în ce privește cea de a doua chestiune, urmează a vedea, mai întâi, în fapt, dacă din cuprinsul actului de vânzare a cărui anulare se cere, se stabilește că pârâțul a luat cunoștință că imobilul ce a cumpărat este dotal;

Având în vedere că reclamanta susține că, întrucât pârâțul și-a luat prin actul de vânzare obligația de a radia ipoteca de care era grevat imobilul, este presupus că, cercetând în registrul de inscripțiuni, a putut vedea actul de ipotecă în baza căruia trebuia să plătească suma de 2000 lei și în care se făcea mențiune că imobilul este dotal, așa încât pe această cale a putut cunoaște caracterul de dotalitate al imobilului;

Considerând, însă, că în actul de vânzare intervenit între părți nu se face nici o vorbire că imobilul ce se vinde este dotal, ci numai, prin clauza înserată, se pune pârâțului cumpărător obligația de a plăti, tot ca preț al vânzării, d-nei Ștefănescu, ipoteca de 2000 lei ce i datorează;

Că, de asemenea, nu se face mențiune nici de numărul de autentificare sau de inscripțiune al actului de ipotecă și nici că ipoteca a fost luată în urma unui jurnal al tribunalului, ceia ce ar fi putut face să se creadă cel puțin că pârâțul a cercetat registrul de inscripțiuni pentru a vedea actul de ipotecă, pe care, de altfel, nici reclamanta nu i l-a arătat pentru că nu l avea, după cum ea însăși recunoaște;

Că, de altfel și clauza din contract, așa de incompletă în redactarea ei, dovedește că ceia ce a preocupat pe părți la facerea actului, cu privire la ipotecă, a fost numai numele creditoarei și mai ales valoarea ipotecei, pentrucă aceasta făcea parte din chiar prețul vânzării, fără să se intereseze de loc de natura ipotecii;

Că, prin urmare, actul de vânzare fiind lipsit de toate aceste date, care singure ar fi putut face evidentă cunoștința dotalității, susținerile în fapt ale reclamantei sunt, de aceea, neintemeinte;

Considerând că, mai departe, reclamanta, socotind dovedite în fapt cunoștința cumpărătorului, opune dispozițiilor art. 723 pr. civ. că, deși în principiu lipsa publicității contractului matrimonial nu poate fi înlocuită cu cunoștința personală a actului din partea terțiului, nu mai poate fi astfel când terțul a luat cunoștință de contractul de căsătorie din chiar actul care-i servește de titlu, căci în asemenea caz este presupus că a renunțat la dreptul de a se prevala de neopozabilitatea actului (Cas. I Dec. 516/914; *Alexandrescu*, Vol. VIII, p. 108);

Considerând că, deși din termenii art. 723 pr. civ., rezultă că formalitatea transcrierii este o chestiune de ordine publică în acest sens că este prescrisă într'un interes general care privește principiul siguranței circulației bunurilor, totuși s'a admis că formalitatea transcrierii poate fi înlocuită cu cunoștința terțiului numai când aceasta rezultă din actul care îi servește de titlu, pentru că în decizia Inaltei Curți, pe care reclamanta o invoacă în această privință, era vorba de o ordonanță de adjudecare, în care publicitatea fusese pentru toți destul de întinsă, și din care cunoștința cumpărătorului rezultă cu toată evidența;

Considerând că, într'adevăr, în speța citată, adjudecarea s'a anunțat prin afișate afișate conform art. 507 pr. civ. și prin publicațiuni făcute într'un jurnal local de publicații și în *Monitorul Oficial*, care toate cuprindău mențiunea că imobilul este dotal;

Că, apoi, în tot cursul instanței de adjudecare, la citirea publicațiilor, condițiunilor vânzării și a sarcinilor imobilului de către agentul de urmărire, cât și din chiar cuprinsul ordonanței ce s'a redactat, cumpărătorul a cunoscut în nenumărate rânduri că imobilul este dotal fără ca totuși, să facă în această privință vreo rezervă sau obiecțiune, așa că cu drept cuvânt n'a fost primit să mai susțină confrariu;

Considerând că, în drept, este adevărat că legiuitorul a făcut din formalitatea transcrierii o chestiune de ordin general, neingăduind ca ea să fie înlocuită prin simpla cunoștință a terțiului, însă prin decizia citată de reclamantă nu se contrazice, cum s'a susținut, principiul pus de art. 723 pr. civ., pentru că acest articol privește cazul când cunoștința terțiului este un fapt personal al său, cum ar fi de pildă, o declarație scrisă ce s'ar da în afară de act și prin care s'ar recunoaște dotalitatea imobilului, iar în speța rezolvată de Inalta Curte cunoștința terțiului rezultă nu numai din cuprinsul ordonanței de adjudecare care îi servea de titlu, ci și din alte acte a căror publicitate a adus la cunoștință nu numai a terțiului, ci a tuturor, caracterul dotalității;

Considerând, prin urmare, că, în speță, întrucât cu privire la actul dotal nu s'a îndeplinit nici o publicitate, iar din cuprinsul actului de vânzare cunoștința cumpărătorului nu rezultă cu precizia și indubitarea cu care ar trebui să rezulte pentru ca să se poată trage împotriva sa o consecință atât de gravă încât să se prezume că a renunțat la un drept de protejare al legii, însemnează că imobilul constituit dotal trebuie considerat față de pârât ca parafernă, așa că reclamanta

nu mai poate invoca, pentru anularea actului de vânzare, dispozițiunile art. 1248 c. civ., cu privire la inalienabilitatea imobilului dotal;

Că, așa fiind, pentru toate aceste considerațiuni de fapt și de drept, acțiunea reclamantei este nefondată și cată a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător supleant Barbu Scondăcescu, Tribunalul respinge acțiunea etc.

(ss) *M. Popovici, B. Scondăcesca.*

Grefier (s) *I. Radu.*

NOTĂ. — Sentința Trib. Argeș S. II este juridic și bine motivată, făcând în speță o justă aplicațiune a pricipiilor de drept. Intr'adevăr dacă cunoștința terțului în ce privește dotalitatea actului nu rezultă dintr'un act scris, care să-i poată fi opozabil, simpla cunoștință față cu dispozițiunile exprese ale legii, care face din lipsa de publicitate o nulitate absolută, — nu poate constitui o renunțare tacită la un drept de protegiere a legii.

(N. R.)

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA III-a C. COR.

Audiența dela 10 Decembrie 1920

Președenția d-lui V. ANGHELOVICI, Judecător

Sentința civilă No. 914

Văduvă săracă. — Dreptul la $\frac{1}{4}$ din averea soțului decedat. — Cum se apreciază această cotitate? Anul de doliu. — Quantum. — Când se apreciază? — Art. 684 și 1279 c. civil.

1. Conform art. 684 c. civil văduva săracă are drept la un sfert din averea soțului decedat. Pentru a se ști care este partea ce i se cuvine trebuie să se aprecieze averea defunctului în chiar momentul încetării sale din viață — în speță Iunie 1913.

2. Quantumul anului de doliu, conf. art. 1279 c. civ. se apreciază ținând seamă de timpul când s'a produs și ținut doliul, iar nu când s'a intentat acțiunea.

Oponenta Smaranda Grigorescu asistată de d-nii avocați Dan Corbescu și D. A. Dumitrescu;

Frederica C. Hagiescu, de d-l avocat Țepeluș;

Tribunalul,

Asupra opozițiunei de față, făcută de Smaranda Grigorescu din București, str. Cuza-Vodă No. 33, prin petițiunea înregistrată la No. 1645 din 13 Martie 1918, în contra sentinței No. 15 a trib. Ilfov, această secțiune, din 28 Ianuarie 1918, și prin care cere reformarea în tot a sus citatelor sentințe;

Având în vedere că sentința dată de această secțiune la 28 Ianuarie 1918, a fost pronunțată în lipsa opoziței de azi;

Având în vedere că fiind lipsă, n'a putut pune concluziunile necesare apărării sale;

Având în vedere susținerile părților, interogatoriul și actele din dosar;

Având în vedere că chestiunea adusă azi din nou în fața tribunalului este a se ști dacă reclamanta din acțiunea principală, Friederica C. Hagiescu, întrunește condițiunile cerute de art. 684 c. c. pentru a putea moșteni un sfert din averea soțului decedat, adică dacă

este văduvă săracă și dacă i se cuvine, și anume cât an de doliu, conf. art. 1279 c. c.;

Considerând că pentru aceasta este a se vedea ce anume avere există în patrimoniul soției la încetarea din viață a defunctului C. P. Hagiescu și ce avere avea acesta, căci numai astfel tribunalul poate aprecia și hotărî dacă este cazul aplicării art. 684 c. c.;

Considerând că reclamanta Friederica C. Hagiescu mai fusese încă odată căsătorită, căsătorie desființată prin moartea lui Heinerich Braun, care de și a lăsat moștenitori, totuși a avantajat pe soția sa, reclamanta de azi, lăsându-i prin testament toată averea sa mobilă și imobilă;

Având în vedere că tribunalul nu trebuie să țină seamă de averea soții la intentarea acțiunei, și care avere din oricare motive ce nu interesează, poate fi precară în acel moment;

Considerând că ceea ce interesează ar fi starea materială din momentul morții soțului (în speță anul 1913);

Considerând că din actele depuse și mai cu seamă din testamentul olograf din 24 Mai 1894, aflat la dosar și semnat Heinerich Braun, se constată că în pline facultăți mintale, acest prim soț al reclamantei îi lasă:

1. Imobilul din str. Justiției No. 28, cu un venit real de 3260 lei (decizia Curței de Apel secția I 1914);

2. O poliță de asigurare în valoare de 5000 lei;

3. O creanță a „Banque de Roumanie”, în valoare de 12.000 lei;

4. Tot mobilierul și toate obiectele casnice;

Considerând că testatorul Heinerich Braun scria: „Toată succesiunea mea mobilă și imobilă indicată în cele patru puncte precedente, o las exclusiv soției mele Friederica Braun născută Roth, și hotărâse în același timp că copiii mei nu sunt îndreptățiți, sub nici un cuvânt să ceară mamei lor să le dea anticipat partea de moștenire ce li se cuvine, numai după moartea ei, pentru ca astfel soția mea să nu ajungă în strâmtoare, sau chiar să rămână fără adăpost”;

Considerând că se pune chestiunea, dacă un asemenea testament este anulabil, sau dacă legatul este reductibil;

Având în vedere că pentru tribunal, este foarte important a se ști acest lucru, fiind necesar la aflarea quantumului averii soției ce pretinde a fi săracă, și a averii soțului ce pretinde a moșteni;

Având în vedere că din citirea testamentului se remarcă că instituțiunea de legatar este categorică, expresă și ne supusă nici unei condițiuni, că este o obligațiune imperioasă cerută de defunct copiilor săi;

Considerând că astfel fiind, legatul nu este condiționat, testamentul în consecință nu poate fi anulat, legatul este însă reductibil;

Având în vedere că defunctul H. Braun era austriac și conform doctrinei unanime (*Weis-Manuel de droit international privé*, pag. 713) se apl. că legea personală (*Roguin Successions*, vol. 4 page 437);

Considerând că însași Curtea noastră de Cassație 1901, I, 221, dă dreptul în asemenea caz soției sărace a moșteni jumătate din averea mobilă și un sfert din cea imobilă a soțului decedat;

Considerând că diu însași evaluările făcute de fisc (Administrația Financiară 6 Dec. 1920), și celelalte acte se constată că averea imobiliară a reclamantei în momentul morții lui C. P. Hagiescu era un sfert din imobilul din Str. Justiției No. 28 evaluat la 46.600 lei, adică 11.400 lei, 5000 lei o poliță de asigurare No. 27883, a societății „Dacia”, 6000 lei jumătate din creanța casei de economie a „Banque de Roumanie”, aceia ce face în total 22.400 lei;

Considerând că polița de asigurare No. 27883, a fost

socotită integral ca fiind proprietatea reclamantei Friederica Hagiescu, adică 5000 lei, într'ucât o poliță de asigurare este proprietatea beneficiarului și condițiunea nu trebuie văzută decât ca o formă a regulamentelor societăților de asigurare; însă dreptul beneficiarului este un drept înăscut chiar înainte de îndeplinirea condițiunei, care, îndeplinindu-se ulterior transformă dreptul înăscut și eventual întrun drept cert și lichid;

Considerând că alegațiunea reclamantei, cum că ar trebui dedusă din suma ce se socotește ca proprietatea sa jumătate dintr'o datorie a defunctului Braun la Banque de Roumanie, unde fusese timp îndelungat funcționar, nu poate fi luată în serios, căci datoria ce se pretinde, datează încă din anul 1897 și nici până azi Banca n'a executat pe reclamantă, ceea ce argumentează că această datorie ce există încă de acum 23 ani ar fi ștearsă, de altfel, conform speranțelor exprimate prin testament de însăși defunctul H. Braun;

Având în vedere că la suma de 22.400 lei se mai adaugă, după însăși evaluările fiscului venitul real și anual de 3260 al imobilului din str. Justiției No. 28 și pe care reclamanta Friederica C. Hagiescu, l-a încasat dela 1897, anul morței lui Braun și până la 1913 anul morței lui Hagiescu, adică timp de 16 ani, conform deciziunii Curții de Apel secția I, 1914; că această sumă se ridică la suma de lei 52.160, sumă reclamată de însăși copiii reclamantei prin cererea de eșire din indiviziune, care cerere s'a suspendat, după cum se constată cu certificatul Grefei trib. Ilfov, secția III No. 11886 din 8 Iunie 1918, astfel că reclamanta n-a restituit această sumă pe care o deține și astăzi;

Considerând deci că averea totală a reclamantei Fr. C. Hagiescu se ridică în 1913, la suma de lei 74.560; Având în vedere că nu face dubiu, că aceasta este averea reclamantei, întrucât un pretins act de pauperitate înfățișat instanțelor judecătorești în 1913, a fost anulat de Curtea de Apel, secția I;

Considerând că pentru a vedea dacă această sumă este insuficientă față de averea defunctului C. Hagiescu, trebuie a se vedea ce anume avere avea și acesta;

Având în vedere actele din dosar, defunctul C. Hagiescu, lasă la moartea sa două imobile impuse pe rol cu un venit anual net de 1837 lei, ceea ce face ca valoarea acestor imobile 36.740, adică venitul înmulțit cu 20, socoteală aplicată și în căutarea quantumului averei reclamantei Fr. C. Hagiescu;

Considerând că la această sumă s'ar mai adăuga necontestat de ambele părți, valoarea mobilă în sumă de lei 57.000, adică un total de 93.740 lei;

Având în vedere că nu se poate lua în seamă argumentarea că reclamanta și-a vândut averea adică partea sa din moștenirea primului său defunct soț Braun, unuia din copii săi pe suma de 6000 lei, fiindcă nu se poate opune nimănui și nici oponentei de azi actele de nepricepere sau grațitudine ale reclamantei față de copilul său și cu atât mai mult, cu cât acest act de vânzare a fost făcut în anul 1919, iar pe tribunal îl interesează starea materială a reclamantei în 1913, data morței lui C. P. Hagiescu;

Considerând că nimic nu ne poate face să credem că acest act de vânzare n'ar fi fost simulat și făcut chiar în vederea acestui proces ce era încă pendinte la 1919, data actului de vânzare;

Considerând că pentru a se vedea dacă soția era săracă la data morței lui C. P. Hagiescu este nevoie de comparațiunea averei reclamantei Fr. C. Hagiescu și aceia la care pretinde un sfert în plină proprietate, în speță averea lui C. P. Hagiescu;

Considerând că pentru ca o soție văduvă săracă să poată pretinde un sfert din moștenirea soțului defunct

nu i se cere, după cum oponenta Smaranda Grigorescu susține, ca soția să fi trăit cu defunctul un timp anume de ani, fiindcă art. 684 c. c., nu distinge, și singurul lucru ce-l cere acest articol este ca soția să fie săracă;

Având în vedere că în speță averea soțului decedat, nu este dintre acelea ce ar putea lăsa cătuși de puțin ideea unei averi mult mai mare ca aceea a însăși reclamantei, întrucât averea defunctului soț se ridică în anul morței la suma de lei 93.740, iar averea soției reclamante la 74.560 lei;

Considerând însă în ceea ce privește quantumul sumei anului de doliu, și pe care oponenta Smaranda Grigorescu, susține că tribunalul Ilfov secția III, prin sentința No. 15, din 28 Ianuarie 1918, l-a apreciat în mod exagerat, la suma de 4000 lei, tribunalul astăzi trebuie să țină seamă de timpul când s'a produs și ținut anul de doliu, cum e în speță anul 1913;

Considerând că în anul 1913, viața era mult mai puțină ca astăzi, bine a apreciat tribunalul prin sentința No. 15, 1918, reducând pretențiunile reclamantei Fr. C. Hagiescu dela 8000 lei la 4000 lei, în nici un caz însă, tribunalul azi n'ar putea reduce această sumă, sub motiv că oponenta ar fi dat reclamantei în timpul anului de doliu suma de lei 350, o pălărie și o rochie (art. 1279 codul civil);

Că astfel fiind opoziția este fondată și cată a fi admisă;

În ceea ce privește cheltuelile de judecată tribunalul apreciind că s'au făcut cheltueli de ambele părți se compensează.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Al. P. Sfetcu supleant, Tribunalul admite opozițiunea etc.

(ss) Anghelovici, Al. P. Sfetcu

Grefier (s) B. Nicolescu

NOTA. — Publicăm această hotărâre a tribunalului Ilfov, care este de o precizie caracteristică și care, cu toate că nu soluționează chestiuni de drept, deoarece nu face decât să aplice diferite texte de legi, totuși pune în discuțiune chestiunile de fapt într'un raționament de așa natură, încât aplicarea legii reese dela sine.

E. E.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TECUCI

Audiența dela 5 Februarie 1921

Președenția d-lui V. G. IOAN, Președinte

Iancu Orenștein cu Administrația Financiară Tecuci

Contravenție la legea asupra taxei pe brevet și pe decaltru. — Art. 16 din această lege. — Amendă pur fiscală.

Decretele-legi de amnestie No. 1547 și 2009/920. — Amendă pur fiscală. — Amnestie. — Soluție negativă

Contravenția la legea asupra taxei pe brevet și pe decaltru, pentru acei ce au vândut bănturi spirtoase, fără a poseda brevet, conform art. 16, se pedepsește cu amendă egală cu taxa pe brevet înzecită; amendă pur fiscală, căci ea reprezintă înzecitul taxei ce urma a încasa Statul, adevărate reparațiuni pentru fisc.

Infrațiunilor sancționate cu amenzi pur fiscale nu sunt amnestiate, după cum nu pot fi amnestiate nici despăgubirile civile, căci ar fi a se prejudicia Statul în chiar interesele sale pecuniare și deci nu le sunt aplicabile nici decretului lege de amnestie a

militarilor cu No. 1547/920, după cum nu le poate fi aplicate nici dispozițiile decretului-lege No. 2009 din 1920, de amnestia civililor, spiritul ambelor decrete fiind amnesteria faptelor de competența instanțelor penale civile sau penale militare.

Tribunalul,

Având în vedere opoziția îndreptată de Iancu Orenștein, comerciant din Tecuci, contra sentinței No. 46/919, prin care i s'a respins ca nesusținut apelul făcut de numitul, contra procesului verbal, cu data de 17 Febr. 1918, dresat de Luca Sobieschi, controlor fiscal circ. I Tecuci, prin care este condamnat la lei 1000 înzecitul taxei pe brevet și lei 100 taxa respectivă de brevet;

Având în vedere cererile și susținerile, pe de o parte a oponentului și pe de altă parte a d-lui avocat al Statului;

În primul loc, în ce privește apărarea ridicată de oponent, că amenda fiind fiscală și faptul petrecut înainte de 11 Noembrie 1918 stil nou, conform art. 2 din decretul-lege No. 2009/920, urmează a se declara amnesteriat, faptul săvârșit de oponentul Iancu Orenștein;

Că, văzând modul de redactarea art. 2 din decretul-lege No. 2009/920, înțelesul ei-l poate avea, atât din punctul de vedere al principiilor, este că, amnestia se aplică faptelor penale, căci amnestia fiind un mod de a se stinge faptele sancționate penalmente, în afară de aceasta neputând avea nici un fel de efect, motivată această deferențiere pe împrejurarea, că pedeapsa este efectul imediat a înfrângerii unor dispozițiuni legale cu sancțiuni penale, cât și din punctul de vedere al interpretării acestui art. 2, căci prin conceperea sa:

„Că, se amnestiază infracțiunile din orice lege ar decurge ele de competența instanțelor penale, civile sau militare“, se interpretează că, infracțiunile să fie de competența instanțelor penale, civile sau militare, căci ar fi o inadvertență a legiuitorului a se socoti că în ce privește pe civili, care de și nu au luat parte efectivă la război, competența lor de amnestie să fie mai largă, adică să se amnestieze și faptele de competența instanțelor civile, pe când pentru mobilizați să nu se fi prevăzut această dispoziție, caz care nu se poate socoti din partea legiuitorului, nici ca o scăpare din vedere pentru militari, nici ca o solicitare pentru civili, când din comparația celor două decrete-legi de amnestie No. 1547 din 1920, pentru mobilizați și No. 2009/920, pentru civili, se vede din contră, intenția legiuitorului de largheț și favorizare pentru militari, din dispozițiile că, pe aceștia îi cuprinde decretul pentru faptele comise până în momentul redactării lui, 9 Aprilie 1920, pe când pentru civili numai pentru faptele săvârșite până la 11 Noemb. 1918 st. nou, și apoi excepțiunile faptelor neamnestiate pentru militari sunt mult mai restrânse ca pentru civili, cum putea dar legiuitorul față de această diferențiere în bine pentru mobilizați, să edicteze amnestia infracțiunilor de competența instanțelor civile, pentru civili; așa că, susținerea în acest sens făcută de oponent, nu poate fi decât *pro causa*, când ea este și contrară principiilor;

Că, odată tranșată chestiunea că amnestia prevăzută prin decretul-lege No. 2009/920, privește infracțiunile de competența instanțelor penale civile, pentru soluționarea cauzei, în al doilea rând, revine întrebarea care este caracterul amenzilor fiscale, sunt ele pur fiscale, penale sau mixte;

Că, în deslegarea acestei chestiuni, urmează a se face distincție, după cum amenzile primesc reparațiunile civile pentru fisc, caz în care ele sunt pur fiscale, de cazul când îmbracă caracterul de penalitate, prin înfrângerea

unor dispozițiuni fiscale, când sunt penale, iar când se întrunesc ambele elemente, atunci caracterul amenzii este mixt;

Că, este unanim admis a se recunoaște că, infracțiunile sancționate cu amenzi pur fiscale, nu pot fi amnestiate, căci ar fi a se prejudicia Statul, în interesele sale pecuniare, după cum nu pot fi amnestiate nici despăgubirile civile, cu care se pot asimila perfect interesele Statului de mai sus, și unele și altele fiind o compensație a daunelor suferite de partea lezată, fără nici o influență asupra penalului; în sensul amnestiei amenzilor fiscale cu caracter penal s'a pronunțat și Inalta Curte de Casație secția III-a prin decizia din 1 Octombrie 1920, (Dreptul No. 41/920);

În specie, este vorba de o contravenție la legea asupra taxei pe brevet și pe decaltru, care prin art. 16 aplicat și în procesul verbal de constatarea faptului, pedepsește pe acei cari vor fi vândut băuturi spirtoase, fără a poseda brevetul cerut de lege, cu o amendă egală cu taxa de brevet înzecită; amenda pur fiscală, căci ea reprezintă înzecitul taxei ce urmează a încasa Statul, adevărate reparațiuni pentru fisc;

Caracterul de fiscalitate a amenzii de mai sus, rezultă învedereat și din faptul că, legiuitorul legii taxei pe brevet, prin art. 16 al. 1 menționat, a luat și garanții de încasarea ei, putându-se sechestra băuturile aflate în posesia contravenientului, iar prin al. III mai prevăzând că, dacă după 30 zile nu se achită amenda, se va putea închide stabilimentul; de ce toate aceste prevederi, când în cazul unei amenzi penale erau de prisos, căci neputându-se încasa amenda, pentru insolabilitate se transformă în închisoare conform art. 28 c.p., decât că s'a avut în vedere de legiuitorul legii taxei pe brevet, că amenda prevăzută prin art. 16 să intre în posesia Statului ca o dreaptă despăgubire, a veniturilor ce-i sunt rezervate, spre a face față apoi multiplelor sale angajamente;

Că, așa fiind cazul oponentului Iancu Orenștein nu intră în prevederile decretului lege de amnestie, fiind vorba de o amendă pur fiscală;

Oponentul mai susține că vânzarea de băuturi spirtoase, a făcut-o având mandat de la fiul său, care avea brevet de licență și în acelaș local și în sprijinul temei, aduce depunerile martorilor Toma Călin Voinea și Teodor M. Iordache, cum și recipisa Adm-ției Financiare Tecuci No. 7585/915 de plata taxei de către Herșcu Orenștein și Toive Goldman, a unui contract de mandat;

Din depunerile martorilor, se constată că oponentul a vândut băuturi spirtoase într'un local din mahalaua Crivițeni, orașul Tecuci împreună cu fiul său, nu se dovedește mandatul, cum nici din recipisa de mai sus, din care fără a rezulta calitatea mandatului, rezultă că ar fi cu totul între alte persoane;

Că, din procesul verbal de constatarea faptului rezultă apoi că mandatul oponentului era expirat, în momentul comiterii faptului;

Ca, dar din toate aceste constatându-se, că oponentul a vândut băuturi spirtoase, fără a poseda brevet, căci mandat în tot cazul nu a avut de la fiul său, în timpul când a comis contravenția;

Că așa fiind, opoziția cată a fi privită ca nefondată și ca atare respinsă;

Pentru aceste motive redactate de d-l V. Gh. Ioan, Președinte, tribunalul respinge ca nefondată opoziția etc.

(ss) V. Gh. Ioan, C. Clodeanu

NOTA.— Sentința de mai sus a trib. Tecuci cu foarte mare îngrijire redactată și juridic mo-

tivată, face o justă aplicațiune a principiilor de drept penal în materie de amnestie.

Intr'adevăr în speță, fiind vorba de un contravenient la legea asupra taxei pe brevet și pe decaltru pe care legiuitorul o sancționează cu o amendă pur fiscală, care reprezintă echivalentul taxelor datorate de zece ori, deci un fel de des-făgubire tarifată, nu se poate amnestia, căci amnestia nu se aplică de cât amenzilor cu caracter penal. (Cfr. la cele spuse de noi sub sent. Trib. Romanași No. 233 din 27 Oct. 1920 în Curierul Judiciar No. 85-86 din 12 Dec. 1920, p. 688 și urm.).

E. C. D.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA I COMERCIALĂ

Audiența dela 10 Septembrie 1921

Președenția d-lui C. ZĂTREANU, Judecător

Sentința comercială No. 404

Contract de asigurare. — Rentă viageră. — Plata în franci-aur. — Războiu. — Forță majoră. — Convențiune prin care se stipulează plata în lei. — Teoria impreviziunii. — Dacă se mai poate aplica ?

Convenție. — Plată. — Clauza «după valoarea cecului asupra Parisului». — Chitanță. — Inscrisura clauzei «după cursul oficial al leului». Dacă poate modifica convenția ?

1. Când printr'un contract de asigurare s'a constituit o rentă viageră semestrială plătită în franci aur, cum e în speță, apoi din cauza valutei s'a convenit ca până la încheerea definitivă a păcii generală plata să se facă în lei „după valoarea cecului asupra Parisului“, nu se mai poate invoca teoria impreviziunii — rebus sic stantibus — căci nu se mai poate invoca necunoștința împrejurărilor economice și financiare.

2. O chitanță, un act unilateral de liberațiune nu poate să modifice textul expres și clar al unei convențiuni. Prin urmare, în speță, deși se vede trecută în chitanță că plata s'a făcut după „cursul oficial“, însă nu se poate trage încheerea că s'a modificat clauza stipulată în convenție că plata se va face după „valoarea cecului asupra Parisului“.

S'au asultat d-nii avocați Hagi-Tudorachi pentru reclamant și Berindei din partea pârâtei.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Generalul Doctor Ioa Piteșteanu prin petițiunea înreg. sub No. 7332/921 contra Societății de asigurare «Națională» cu sediul în București ;

Având în vedere că din actele dela dosar și susținerile părților situațiunea în fapt este următoarea :

La 11 August 1919 intervine între reclamantul general dr Ion Piteșteanu și Societatea «Națională» un contract de asigurare în baza căruia reclamantul constituie societății un capital de 5.000 franci aur în schimbul unei rente viagere semestriale de 2562,5 franci aur, plătită la 21 Februarie și 21 August st. n. al fiecărui an ;

Convențiunea încheiată s'a executat și societatea de asigurare și-a îndeplinit întocmai obligațiunile contractate prin polița de asigurare până la Octombrie 1918, când reclamantul reintorcându-se din Moldova, unde fusese mobilizat, s'a prezentat societății spre a i se achita ratele de rentă viageră pe cele 4 semestre neachitate din cauza războiului și a ocupațiunii vrăjmașe. Societatea, însă, la început ezită a efectua

plata, invocând dispozițiunile decretului-lege No. 3241/916 potrivit căruia plățile stipulate în aur efectiv pot fi valabil achitate în bilete de bancă românească. În cele din urmă, însă, societatea renunță a mai invoca dispozițiunea arătată și căzând la învoială închee cu reclamantul la 20 Octombrie 1918 o convențiune prin care pârâta se obligă a plăti ratele pe semestrele neachitate în bilete ale băncii Naționale cu diferența de agiu de 60%, iar reclamantul acceptă ca până la încheerea păcii generale definitive, plata în franci aur stipulată în polița de rentă viageră, să i se facă în lei, după cursul cecului asupra Parisului ;

Această nouă convențiune încheiată se și execută și reclamantul își primește în lei, după valoarea cecului Paris, ratele de rentă viageră pe semestrele 8/21 Februarie 919, 8/21 August 919, 8/21 Februarie 92 și 8/21 August 92, iscăind totdeauna și chitanțele descărcătoare ;

La 8/21 Februarie 1921 reclamantul prezentându-se spre a-și încasa rata exigibilă, i se refuză plata sub cuvânt că Societatea înțelege a plăti rata în lei, nu după cursul cec Paris, ci după cursul oficial, fapt care a determinat pe reclamant să intenteze acțiunea de față ;

Considerând că atât reclamantul cât și pârâta societate prin reprezentantul său legal sunt de acord în a recunoaște că pacea generală definitivă încă nu s'a încheiat, fapt, care de altfel se constată cu prisosința din comunicatul Ministerului Afacerilor străine, publicat în Monitorul Oficial din 27 Maiu 1921 care recunoaște că tratatele de pace cu Ungaria și Turcia n'au intrat încă în vigoare și afirmă că intrarea în vigoare a acestor tratate de pace va fi adusă la cunoștința publică prin comunicate speciale ;

Că deci pacea generală definitivă nefiind încă încheiată, reclamantul, potrivit convențiunei încheiate la 20 Octombrie 1918 nu poate cere ca pârâta societate să fie obligată a plăti ratele rentei viagere efectiv în franci aur ;

Aceasta fiind situațiunea, problema care ar rezolva litigiul de față, dacă s'ar reduce la cea mai simplă expresiune, s'ar putea enunța în felul următor ; Societatea pârâtă este obligată a plăti reclamantului ratele de rentă viageră în lei, după valoarea cecului Paris sau se poate valabil libera prin achitarea acelor rate în lei, după cursul oficial ;

Considerând că reclamantul pretinzând a fi obligată pârâta să-i achite ratele după cursul cec Paris își sprijină cererea sa pe textul unei convențiuni încheiate cu pârâta Societate «Națională» la 2 Oct. 1918 și care convențiune, departe de constitui o tranzacțiune, în sensul juridic al cuvântului, nu este în realitate de cât un act confirmativ al obligațiunii care își are izvorul în polița de asigurare din 11 August 1919 ;

Analizând convențiunea încheiată la 20 Oct. 1918 între D rul Piteșteanu și Societatea «Națională» ajungem la rezultatul că reclamantul n'a renunțat intru nimic la drepturile ce i le rezerva polița de asigurare, ci, pur și simplu, a acceptat ca o favoare pasageră față de societate, ca atât timp cât pacea generală definitivă nu se va încheia, plata ratelor să i se facă în monedă românească însă după cursul cecului asupra Parisului ;

Considerând că față de această susținere a reclamantului, întemeiată pe textul expres al unei convențiuni, pârâta societate ridică două obiecțiuni : una, de drept bazată pe teoria impreviziunii și alta, de fapt bazată pe mențiunea «curs oficial» care figurează în formularul unor chitanțe descărcătoare de plata ratelor și semnate de reclamant ;

Considerând că societatea pârâtă recunoaște că față de convențiunea din 2 Octombrie 1918 nu se mai poate prevala de dispozițiunile legii din 1916 care prevede că pentru obligațiunile contractate înainte de 15 August 1916 și în cari s'au stipu at plăți în aur efectiv, debitorii se pot libera în mod valabil prin plata în bilete de ale băncii Naționale, după cursul lor legal ;

În adevăr, este în afară de orice discuțiune că față de convențiunea încheiată cu reclamantul în Octombrie 1918, Societatea «Națională» a renunțat definitiv la beneficiul unor atari dispozițiuni legale și nu ne rămâne decât a cerceta, dacă în speță, teoria impreviziunii, invocată de pârâta, își poate găsi aplicațiunea ;

Considerând că în urma cazului fortuit extraordinar pe care l-a constituit războiul mondial din ultimii ani, jurisprudența franceză a făcut numeroase și largi aplicațiuni ale teoriei

improviziunii, potrivit căreia un debitor, care s'a angajat în timpuri normale, contând pe o stare de fapt anumită — *rebus sic stantibus* — nu mai poate fi constrâns a-și executa obligațiunea în spiritul în care a fost concepută, atunci când starea de lucruri pe care o avem în vedere s'a schimbat cu desăvârșire și a fost înlocuită cu o situațiune anormală, ale cărei efecte nu puteau din timp să fie prevăzute de nici o minte omenească;

Considerând că făcând aplicațiunea acestei teorii, jurisprudența franceză ajunge la rezilierea convențiunei încheiate, fără alte despăgubiri pentru creditor, de cât acelea corespunzătoare unei forțe majore normale (*Wahl*, Droit civil et commercial de la guerre, Vol I, No 1037);

Considerând însă că în cazul de față teoria impreviziunii nu poate să-și găsească aplicațiunea;

Că în Octombrie 1918 pârâta confirmând vechea obligațiune a încheiat cu reclamantul o convențiune, prin care a obținut ca până la încheerea păcei definitive, plata să se facă în loc de franci aur, în lei, după valoarea cecului asupra Parisului;

Că la această dată pârâta nu mai era în necunoștința împrejurărilor economice și financiare cum era în 1909 și deci nu mai poate susține că avea în vedere o situațiune de fapt care a fost în ocuită de alta ce nu se putea prevedea;

Că tocmai în vederea acestei situațiuni anormale pârâta a convenit cu reclamantul în Octombrie 1918, rezervându-și ea o favoare, — motivată tocmai de această situațiune anormală — dreptul ca până la încheerea păcei generale să poată efectua plata ratelor în lei, după cursul cecului asupra Parisului;

Cu alte cuvinte încheiând cu reclamantul convențiunea din 1918 pârâta a renunțat definitiv de a mai invoca impreviziunea, după cum implicit a renunțat și la beneficiul pe care i-l acorda legea din 1916, de a se libera în moneda-hârtie românească, după cursul legat;

Că astfel fiind, pârâta nu invoacă impreviziunea decât pentru ca să se exonereze de obligațiune, care trebuie să-și producă toate efectele legale.

Considerând că un al doilea rând pârâta obiectează că în chitanțele descărcătoare, posterioare convențiunei din 1918 se găsește trecută mențiunea «*curs oficial*» și de aci trage consecința că reclamantul n'are alt drept decât acela de a primi valoarea ratelor în lei, pe baza cursului oficial al leului pe piața Parisului.

Considerând că în adevăr în unele chitanțe, semnate de reclamant și constatând primirea ratelor posterioare convențiunei din 20 Octombrie 1918 se găsește inserată mențiunea «*curs oficial*»;

Considerând că e recunoscut că acele chitanțe n'au fost scrise, ci numai semnate de reclamant, conținutul lor, fiind un formular al societății, care se completează cu datele necesare și cu semnătura primitivului;

Că, în orice caz, nu în chitanțe trebuie să căutăm intențiunea părților. ci în convențiunea, a cărei executare chitanțele nu fac decât să o constate. Or, în convențiunea din 20 Oct. 1918 se vorbește de cursul cecului asupra Parisului și nu se pomenește nimic de cursul oficial;

Considerând că nu se poate concepe ca prin mijlocul unor chitanțe cari nu sunt decât acte unilaterale de liberațiune, să se modifice textul expres și clar al unei convențiunii;

Că nu se poate presupune ca reclamantul să fi renunțat la un drept al său numai prin semnarea unor chitanțe cari i s'au prezentat de pârâta cu ocaziunea achitărei ratelor de rentă viageră;

Că, deci, și acest mijloc de apărare fiind neîntemeiat acțiunea este fondată și urmează a fi admisă ca atare;

Văzând și cererea reclamantului de a i acorda chetueli de judecată, pe cari, apreciind Tribunalul le fixează la suma de lei una mie cinci sute;

Pentru toate aceste motive redactate de d-l supleant Alexandru Minculescu, Tribunalul admite acțiunea etc.

(ss) C. Zătreanu, Alexandru Minculescu.

NOTA.—Sentința Trib. Ilfov, juridică și bine motivată, pune iarăși în discuțiune teoria impreviziunii și dacă ea se poate aplica sau nu în stadiul

legislațiunei noastre. În acelaș sens C. Apel Buc. II, 33 din 15 Iunie 1921, *Curierul Judiciar* No. 31 p. 496. În speță, Trib. hotărăște cu drept cuvânt că chiar dacă s'ar admite teoria impreviziunii, ea nu-și mai poate avea aplicațiunea de îndată ce nu se mai poate invoca necunoștința împrejurărilor economice și financiare, care este temeiul și fundamentul ei.

(N. R.)

JUDECĂTORIA RURALĂ OCOLUL TÂRGU-CÂRCINOV, JUDEȚUL MUSCEL.

Audiența dela 31 Maiu 1921

Carte de judecată civilă No. 129

Competința de a autentifica acte sub legea judecătoriilor de pace din 1896. — Idem sub cea din 1907. — Art. 124 din legea judecătoriilor de ocoale. — Chestiunea timbrului la acțiunile pentru anularea actelor era controversată sub vechea lege a timbrului la jud. de ocoale. — Art. 21 legea timbrului din Maiu 1920. — Art. 49 leg. timb.

1. Prin legea judecătoriilor de pace din 1896 competența acestor instanțe pentru autentificarea actelor era foarte redusă, iar prin art. 45 din legea judecătoriilor de ocoale din 1907 competența acestor instanțe se mărește pentru judecătoriile rurale egalându-se cu competența tribunalelor, și deci în mod implicit acțiunile în ceace privește anularea acestor acte se îndreaptă la instanța care a autentificat actul, iar art. 124 din legea jud. de ocoale stabilește că toate acțiunile venite dela tribunal se face pe timbrul pe care se făceau dacă ar fi fost îndreptate la această instanță, deși se fac la judecătoriile de ocol, stabilind principiul că legea judecătoriilor de ocol nu voeste să modifice legea timbrului; cu toate acestea chestiunea era controversată la aceste instanțe, de oarece timbrul tribunalului se menținea numai la acțiunile pentru anularea actelor pentru viții de autentificare, la actele venite prin mărire competenței la 1908, pe când celelalte acțiuni se făceau pe timbru după valoarea actului, chestiunea timbrului depinzând de modul de interpretare al acțiunei.

2. Prin noua lege a timbrului din Maiu 1920 se stabilește principiul prin art. 21 al. b că toate acțiunile prin care se cere anularea actelor și oricărei convențiuni se fac pe timbru de 20 lei plus o taxă specială de 60 lei fără distincțiune de valoarea convențiunei sau a actului.

3. Timbrul acțiunilor insuficient timbrate nu se poate completa, de oarece art. 49 legea timbrului nu prevede în enumerațiunea ce face cuvântul „acțiune”; el arată în mod categoric că timbrul se completează numai la opozițiuni, apeluri, recursuri și revizuire, iar legea timbrului fiind de strictă interpretare, nu putem să estindem prin analogie această favoare și asupra acțiunilor.

Judecata

Având în vedere acțiunea civilă intentată de d-na Floarea N. N. Cârstea cu autorizația soțului său, din comuna Beleți, prin care se cere anularea actului de vânzare autentificat de această judecătorie la No. 367/919 pentru neîndeplinirea obligațiilor din partea pârâților Elisabeta și D-tru A. Popescu;

Având în vedere susținerile părților și lucrările din dosar; Având în vedere că pârâții ridicând incidentul că rău reclamanta a făcut acțiunea sa pe timbru de 2 lei, de oarece prin acțiunea de față nu se cere vreo sumă de bani, sau vreun obiect determinat, ci se cere numai anularea contractului de vânzare intervenit între pârâți, deci anularea unei convențiuni;

Având în vedere că în adevăr, conform legii judecătoriilor de pace din 1896 aceste instanțe aveau o competență foarte

redusă în privința autentificării actelor, competență care prin art. 45 din legea judecătorilor de ocoale din 1907 s'a mărit foarte mult, așa că actualmente judecătorul de ocol rural poate autentifica orice fel de acte ca și tribunalul;

Având în vedere că prin mărirea competenței judecătorilor de ocoale rurale, în privința autentificării actelor o mulțime de acțiuni pentru anularea acestor acte, și contestațiuni la executarea acestor, acte care mai înainte erau îndreptate la tribunale, se intențează acum la judecătorii de ocol, instanța care a autentificat actul (vezi art. 49 leg. jud. de ocol);

Având în vedere că legea judecătorilor de ocoale prin art. 124 dispune că acțiunile, cererile etc. rămân supuse actualilor taxe de timbru cu toate că vor fi îndreptate la jud. de ocol, adică acțiunile care până la 1908 erau în competența tribunalelor și care au trecut în competența jud. de ocol se vor face pe același timbru ca și cum ar fi fost îndreptate la tribunal, legea judecătorilor de ocol stabilind principiul că nu voește a modifica întru nimic legea timbrului;

Având în vedere că acțiunile acestea pentru anularea actelor se făcea înainte de 1908 pe timbru de 10 lei plus o taxă specială de 20 lei iar prin noua modificare adusă legii timbrului mărindu-se taxele conform art. 21 aceste acțiuni se fac pe timbru de 20 lei, plus o taxă specială de 60 lei, stabilindu-se acum în mod precis care este taxa de timbru pentru anularea unei convențiuni, sub vechea lege a timbrului la judecătorii, acțiunile pentru anularea actelor pentru viții de formă la autentificare se făceau pe 30 lei, la actele aduse prin legea dela 1908 iar celelalte ce se autentificau sub legea dela 1896 și existau atunci în competența judecătorilor de pace se făceau pe timbrul după valoarea actului, așa că aceste acțiuni erau taxate după obiectul, felul procesului și data când au intrat în competența judecătorilor, ceea ce producea perturbații și deci bine s'a făcut că s'a precizat și uniformizat prin noua lege, care este timbrul pe care se fac aceste acțiuni.

Având în vedere că prin acțiunea de față nu se cere vreo sumă de bani, ci numai anularea unei convențiuni, iar prin noua lege a timbrului, în art. 21 al. b se specifică în mod categoric că se fac pe timbru de 20 lei plătinându-se și o taxă specială de 60 lei «toate acțiunile prin care se constată existența unei legături de drept sau desfacerea unei asemenea legături precum și acelea revocatorii, în anulare, resciziunea sau rezoluțiunea de drepturi sau convențiuni fără ea în unele sau în altele să se ceară vreo sumă de bani cu titlul de restituțiuni sau daune».

Că așa fiind acțiunea reclamantei fiind o acțiune pentru anularea unei convențiuni, urma în mod precis să fie făcută pe timbrul cerut de art. 21 al. b și deci incidentul ridicat este întemeiat și acțiunea de față urmează a se anula ca netimbrată;

Având în vedere cererea făcută de reclamantă de a completa timbrul acțiunii, judecata apreciind găsește că această cerere este inadmisibilă, de oarece, acest lucru nu se admite la acțiuni, decât, în cazul când taxa specială este insuficientă, iar nu și în cazul când acțiunea în sine este insuficient timbrată, căci conform art. 49 leg. timbr. nu se poate completa decât numai timbrul dela opozițiuni apeluri, recursuri și cererile de revizuire, de oarece legea timbrului este de strictă interpretare (vezi C. Botez leg. timbr. pag. 838) iar reclamanta putând să facă valabil o nouă acțiune pe timbrul legal.

Pentru aceste motive, în numele legii, hotărăște: Anulează ca insuficient timbrată etc.

Judecător, (ss) Victor Romescu

JURISPRUDENTĂ STRĂINĂ

Acțiune posesorie. — Canal săpat de mâna omului. — Ultimul riveran. — Utilizarea apei pentru exploatarea unei industrii. — Tulburare din partea altui riveran. — Excepțiune petitorie.

Riveranul, pe fondul căruia se scurg apele unui canal săpat de mâna omului, în vederea udării fondurilor riverane, poate săse folosească de apele cari se scurg

pe fondul său, pentru exploatarea unei industrii, neimpiedicând cu nimica pe ceilalți riverani ai canalului. Dacă această exploatare a continuat în mod pașnic mai mult de un an, și proprietarul este tulburat de fapta unui alt riveran, care a făcut spărturi largi în canal, nu pentru a-și uda fondul său, ci pentru a împiedica exploatarea celui alt, această tulburare justifică acțiunea posesorie în profitul riveranului exploatator. Autorul tulburării nu poate invoca și pretinde că a uzat de dreptul său, căci această excepție nu se poate ridica decât în acțiunea petitorie, pe când în speță, e vorba numai de o acțiune posesorie. (*Judecătoria din Bagnères de Bigonve, audiența dela 28 Feb. 1921. „Journal des juges de paix“, 1921, pag. 185.*)

INFORMATIUNI

D-l M. Antonescu, Ministru de Justiție, va prezida în ziua de 29 Octombrie a. c. inaugurarea conferințelor Stagiatorilor Baroului de Ilfov, în sala de ședință a Trib. comercial s. II, ora 4 p. m.

Primum din partea d-lui V. Anghelovici, următoarea scrisoare, de care luăm act:

Domnule Director,

După cum știți, în diferite rânduri v'am exprimat părerea mea asupra directivei ce trebuie dată revistei „Curierul Judiciar“.

Văzând că situația continuă trecându-se peste vederile mele, cred nemerit a mă demite din însărcinarea ce am avut în Comitetul de redacție.

Primiți, vă rog, asigurarea deosebitei considerațiuni ce vă păstrez.

VIRGIL ANGHELOVICI

București, 20 Octombrie 1921. Judecător Trib. Ilfov

Următor unui elementar principiu democratic, care impune remunerațiunea muncii, Comitetul de direcție al Societății «Curierul Judiciar» a luat inițiativa de a recompensa articolele și adnotațiunile de valoare, trimise acestei reviste spre publicare, și apreciate ca atare de Comitetul de redacție.

ERATĂ. — În numărul precedent, la pag. 565, coloana I, rândul 5 dela fine, s'a strecurat o regretabilă eroare de tipar, publicându-se: „lumea externă“ în loc de „lumea eternă“. Credem, de altfel, că cititorii au făcut dela sine rectificarea cuvenită.

A apărut un volum intitulat:

Congresul avocaților 1921 (6, 7, 8 Mai) cuprinzând debaterile congresului și Proiectul de lege pentru organizarea Corpului de avocați votat de congres și expunerea de motive.

Volumul este tipărit de Baroul avocaților din jud. Ilfov și costă **20 lei**.

Cererile se adresează Secretariatului Baroului de Ilfov și la *Curierul Judiciar* care le expediază contra valoare mandat poștal, la care se adaugă 2 lei pentru porto.

Licențiat în Drept dela Facultatea din Paris, cantă post secretar de avocat.

Ulyse, Post-restante, București.